

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA
KATEDRA GEOGRAFIE

Jan ČESNEK

**VYBRANÁ VÝZNAMNÁ STROMOŘADÍ
ZLÍNSKÉHO KRAJE**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: RNDr. Aleš Létal, Ph.D.

Olomouc 2011

Prohlašuji, že jsem zadanou bakalářskou práci vypracoval samostatně a že jsem veškeré použité zdroje uvedl v seznamu na konci práce.

V Olomouci dne 16. dubna 2010

.....

Na tomto místě bych chtěl poděkovat vedoucímu mé práce RNDr. Aleši Létalovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a laskavý přístup při odborném vedení mé bakalářské práce. Další dík patří osobám, které mi poskytly informace o jednotlivých alejích v rámci místního šetření. Jmenovitě jsou uvedeny v přehledu mapovaných stromořadí.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Pedagogická fakulta
Akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jan ČESNEK**
Osobní číslo: **D08823**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obory: **Společenské vědy se zaměřením na vzdělávání
Geografie**
Název tématu: **Vybraná významná stromořadí Zlínského kraje**
Zadávací katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce je provést zmapování vybraných významných stromořadí ve Zlínském kraji. Na základě studia mapových zdrojů autor v GIS (software Janitor) vytvoří vybraný přehled stromořadí. Z vytvořeného souboru autor vybere vzorky stromořadí, které detailně zmapuje pomocí terénního šetření a kontaktu s místními institucemi. Výstupem práce bude doplněná geodatabáze stromořadí ČR s informacemi u vybraných prvků a interaktivní mapa vybraných stromořadí Zlínského kraje. Během práce bude autor úzce spolupracovat s institucemi řešícími danou problematiku (krajský úřad, Agentura ochrany přírody a krajiny, CHKO).

Rozsah grafických prací: podle potřeb zadání
Rozsah pracovní zprávy: 5 - 8 000 slov
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

Buchalceková, A.: Metodiky vývoje a údržby informačních systémů. Grada Publishing 2004
Drápela, K.: Dendrometrie. MZLU 2000.
Kolařík, J.: Péče o dřeviny rostoucí mimo les. Metodika Českého svazu ochránců přírody 5, 6. ČSOP Vlašim. 2003-2005.
Němec J. et kol.: Památné stromy v Čechách, na Moravě, ve Slezku. Olympia Praha 2003.

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Aleš Létal, Ph.D.
Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: 17. března 2010

Termín odevzdání bakalářské práce: 1. dubna 2011

L.S.

Prof. RNDr. Juraj Ševčík, Ph.D.
děkan

Doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.
vedoucí katedry

dne

OBSAH

OBSAH.....	6
1 ÚVOD.....	7
2 CÍLE PRÁCE.....	8
3 POUŽITÁ METODIKA.....	9
3.1 Studium literárních a internetových pramenů a mapových podkladů	9
3.2 Metodika mapování alejí	9
4 OBECNÁ PROBLEMATIKA ALEJÍ.....	10
4.1 Vymezení pojmů.....	10
4.1.1 Legislativní ochrana alejí.....	11
4.2 Historie alejí.....	12
4.3 Funkce alejí.....	15
4.4 Druhová skladba	16
4.5 Zásady obnovy.....	17
4.5.1 Obecné zásady obnovy	17
4.5.2 Problémy s obnovou alejí kolem silnic.....	18
4.6 Metody rekonstrukce	19
4.7 Možnosti kácení stromů ve stromořadí.....	20
5 PŘEHLED VYBRANÝCH STROMOŘADÍ VE ZLÍNSKÉM KRAJI.....	23
5.1 Lipová alej v Dolní Bečvě	24
5.2 Jasanová alej v zahradě ústavu pro hluchoněmé ve Valašském Meziříčí.....	26
5.3 Alej hrušní na Jiráskově ulici ve Vsetíně.....	28
5.4 Akátová alej v Zašové.....	30
5.5 Lipová alej mezi obcemi Kelč a Kunovice	32
5.6 Višňová alej ve Vsetíně v ulici na Kamencoch	34
5.7 Jabloňová alej u Němetic	36
5.8 Jabloňová alej mezi obcemi Choryně a Lhota	38
7 ZÁVĚR	41
8 SUMMARY	42
9 POUŽITÉ ZDROJE	43
PŘÍLOHY	45

1 ÚVOD

Vytvořená bakalářská práce mapuje a charakterizuje vybrané aleje a stromořadí ve Zlínském kraji. Konkrétně se jedná o aleje v rámci v ORP Rožnov pod Radhoštěm, ORP Valašské Meziříčí a ORP Vsetín.

Mapované aleje a stromořadí jsem vybíral na základě mého trvalého bydliště. Mapované území je velice hornaté a zalesněné, proto je na aleje a stromořadí poměrně chudé, přesto se i zde najdou velice pěkné a krajinu zkrášlující aleje a stromořadí.

Práce je rozdělena do 9 kapitol. První tři kapitoly jsou úvodní, obsahují odůvodnění výběru alejí a podrobný popis použité metodiky, která byla zapotřebí při výzkumu mapovaných stromořadí. Ve čtvrté kapitole je vymezena obecná problematika alejí. Zde se můžeme dozvědět něco málo z historie alejí, jejich funkcích, druhové skladbě a mnoho dalších zajímavých informací. Pátá kapitola tvoří hlavní náplň této práce. Obsahuje podrobný popis a charakteristiku mapovaných alejí. Poslední čtyři kapitoly jsou kapitolami závěrečnými. Shrnují zjištěná fakta, doplněná o použitou literaturu.

2 CÍLE PRÁCE

Cílem bakalářské práce je na základě vlastního výzkumu a studia odborné literatury podrobně zmapovat a charakterizovat vybrané aleje a stromořadí ve Zlínském kraji. Celkově se jedná o 8 alejí a stromořadí, z toho dvě se nacházejí v ORP Vsetín, další dvě v ORP Rožnov pod Radhoštěm a zbytek v ORP Valašské Meziříčí.

Vlastní text doplňuje řada upravených map, tabulek a fotografií pro dokreslení představy o mapovaných a charakterizovaných alejích a stromořadích. Práce také obsahuje přílohy, ve kterých jsou parametry jednotlivých alejí zaznamenány v tabulkách. Přílohy také obsahují podrobnou fotodokumentaci jednotlivých alejí a stromořadí.

3 POUŽITÁ METODIKA

3.1 Studium literárních a internetových pramenů a mapových podkladů

Při zpracovávání mé bakalářské práce jsem použil literaturu zabývající se problematikou alejí a stromořadí a také internetové a mapové zdroje. Základní literaturu pro tvorbu této práce představovali publikace „Hodnocení a dokumentace alejí a stromořadí v krajině, metody a přístupy“ a sborník referátů „Zachování alejí jako typického prvku české krajiny“.

Mapový podklad tvořily mapy upravené v softwarovém programu Janitor, který umožňuje přístup k mapovému serveru CENIA.

Internetové zdroje tvoří jen malou část bakalářské práce. Nejpoužívanější internetový zdroj jsou bezesporu webové stránky neziskové organizace Arnika (www.arnika.org)

Text a zejména přílohy obsahují obrázky, které jsem vyfotografoval na území Zlínského kraje, zbytek jsem vyhledal z uvedených internetových zdrojů.

Nezbytnou součástí mé práce byly telefonické i osobní konzultace s příslušnými zástupci obecních a městských úřadů a také starousedlíky. Všechny použité zdroje jsou řádně ocitovány a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce.

3.2 Metodika mapování alejí

Metodická část mapování byla převzata od VUKOZ.¹Během mapování byly zjišťovány obecné informace a informace o konkrétním stromořadí.

U každé aleje či stromořadí byly dále zjišťovány parametry např. kraj, ORP, katastrální území, vlastník parcely a parcelní číslo, typ komunikace, typ ochrany stromořadí, souřadnice, rok výsadby, druhy dřeviny, vzdálenost od krajnice, celkový zdravotní stav aleje a další. Kompletní metodika je uvedena v příloze 1.

¹Dipl. arch. Jan Hendrych, RNDr. Aleš Létal, Ph.D

4 OBECNÁ PROBLEMATIKA ALEJÍ

Při řešení práce jsem narazil na několik problémů s terminologickým vymezením alejí. Proto v úvodní kapitole uvádím pojmy spojené s alejemi.

4.1 Vymezení pojmů

Alej: je dvou a víceřadé stromořadí podél pozemní komunikace. Alej je vyšší formou stromořadí. Alej lemuje pozemní komunikaci oboustranně. Naproti tomu stromořadí může být i jednořadé a může tvořit doprovod i jiného liniového prvku než pozemní komunikace.

Stromořadí: je liniová výsadba stromů, která je zpravidla jednoho druhu a obvykle v pravidelných rozstupech. Často tvoří doprovod liniového prvku nebo stavby (např. vodoteče, komunikace, oplocení nebo hranice pozemku)

Vegetační doprovod, doprovodná zeleň: porost, který doprovází přírodní prvek (potok, řeku) nebo stavbu (pozemní komunikaci, dráhu, kanál, budovu apod.)

Liniová zeleň: zeleň doprovázející liniové stavby (např. zeleň železničních tratí a nádraží, silniční zeleň, uliční zeleň) a přírodní nebo umělé vodoteče

Obecní zeleň: zeleň, která je ve vlastnictví fyzických nebo právnických osob

Veřejná zeleň: různé druhy zeleně, které jsou volně přístupné veřejnosti bez ohledu na majetkové vztahy k pozemku

Forma výsadeb dřevin: charakteristické rozmístění dřevin (např. solitér, řada, skupina, porost)

Spon: vzájemné vzdálenosti rostlin a systém jejich uspořádání ve výsadbě (např. trojúhelníkový, čtvercový, obdélníkový)

Rozestup, (rozteč): vzdálenost mezi rostlinami vysázenými v řadě, (resp. vzdálenost řad).²

² Henrych, J. 2008

4.1.1 Legislativní ochrana alejí

Článek 7. Ústavy ČR stanoví: „Stát dbá o šetrné využívání přírodních zdrojů a ochranu přírodního bohatství“. Tato zásada konstituuje ochranu přírody a krajiny jako jeden z obecných veřejných zájmů.

Listina základních práv a svobod. Článek 11, odstavec 3 říká: „Vlastnictví zavazuje. Nesmí být zneužito na újmu práv druhých anebo v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy. Jeho výkon nesmí poškozovat lidské zdraví, přírodu a životní prostředí nad míru stanovenou zákonem“.

V zákoně 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) je zakotven statut „zabezpečení trvalého souladu všech přírodních, civilizačních a kulturních hodnot v území“. Orgány územního plánování podle tohoto zákona koordinují veřejné i soukromé záměry změn v území, výstavbu a jiné činnosti ovlivňující rozvoj území a konkretizují ochranu veřejných zájmů vyplývajících ze zvláštních právních předpisů (§18). Územní plánování ve veřejném zájmu chrání a rozvíjí přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území, včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví a chrání krajinu jako podstatnou složku prostředí života obyvatel a základ jejich totožnosti.

Zákon o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992Sb., mimo institut významných krajinných prvků (některé aleje a stromořadí mohou požívat této ochrany) stanovuje ochranu památných stromů (popř. jejich souborů) v § 46 a § 47 zákona. Památné stromy je zakázáno poškozovat, ničit a rušit v přirozeném vývoji. Mají ochranná pásma, ve kterých je zakázána veškerá rušivá činnost. Pokud ochranné pásmo nestanoví příslušný orgán ochrany přírody při jejich vyhlášení, je jím kruh o poloměru desetinásobku průměru kmene v prsní výšce.

Dle §12 téhož zákona se chrání krajinný ráz, kterým je přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti; tento charakter je chráněn před činnostmi snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umístování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonické měřítko a vztahy v krajině. Krajinný ráz senově neposuzuje v zastavěném území a v zastavitelných plochách, pro které je již územním nebo regulačním plánem stanoveno plošné a prostorové uspořádání a podmínky ochrany jsou takto dohodnuté s orgánem ochrany přírody.

Protože významná alej či stromořadí může být i předmětem zájmu a ochrany státní památkové péče (viz. níže Florentská charta aj. mezinárodní úmluvy), je nutno vzpomenout i zákon o Státní památkové péči; č. 20/1987Sb. ve znění pozdějších předpisů. Vymezuje

v §6 zákona Památkovou zónu, území sídelního útvaru nebo jeho části s menším podílem kulturních památek, historické prostředí nebo části krajinného celku, která vykazují významné kulturní hodnoty, může Ministerstvo kultury po projednání krajským úřadem prohlásit za památkové zóny a určit podmínky jejich ochrany. Předmětem ochrany je historický charakter, prostorové uspořádání, krajinné dominanty a měřítko jednotlivých objektů, sídelních útvarů a krajiny.

§ 14 téhož zákona stanoví obnovu kulturních památek (zahrady a parky zpravidla nedílnou součástí, výjimečně jako samostatná kulturní památka). Vlastník (správce, uživatel) nemovitosti, je povinen k zamýšlené stavbě, změně stavby, terénním úpravám, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby, úpravě dřevin nebo udržovacím pracím na této nemovitosti si předem vyžádat závazné stanovisko obecního úřadu obce s rozšířenou působností, není-li tato jeho povinnost podle tohoto zákona nebo na základě tohoto zákona vyloučena.

§ 17 zákona zavádí ochranné pásmo, vyžaduje-li ochrana nemovité kulturní památky nebo jejího prostředí, vydá obecní úřad obce s rozšířenou působností po vyjádření odborné organizace státní památkové péče územní rozhodnutí o ochranném pásmu a určí, u kterých nemovitostí v ochranném pásmu, nejsou-li kulturní památkou, nebo u jakých druhů prací na nich, včetně úpravy dřevin, je vyloučena povinnost vyžádat si předem závazné stanovisko podle § 14.³

4.2 Historie alejí

Alej pochází z francouzského slova „allée“ což znamená cesta nebo taky chůze, vycházka někdy i chodba. Můžeme to tedy také chápat jako doprovod komunikace, cesty, pěšiny ...

Mohlo by se zdát, že slovo stromořadí tvoří pouze český ekvivalent slova alej. Není to však zcela pravdivé. Stromořadí představuje řadu stromů, ale pouze jednu jednoduchou řadu. Kdežto alej je minimálně dvouřadý doprovod komunikace. Přestože jsou oba pojmy v běžné řeči někdy zaměňovány, na půdě úřední jsou chápány rozlišně už řadu let. Nepochybnou odlišnost lze zaregistrovat již v zákonu o povinnosti výsadby stromů kolem silnic z roku 1884: „*Podél veškerých silnic říšských, zemských, okresních a obecních musejí být aleje, anebo kde by nemohly býti, aspoň jednoduchá stromořadí...*“⁴

³ Henrych, J. 2008

⁴ Velička, P. 2010

Traduje se, že prvním architektonickým dílem člověka byla cesta, která na počátku našeho soužití se zemí pravděpodobně tvořila spojnicí obživy a obydlí, jinak řečeno pramene a jeskyně, posléze k těmto dvěma cílům přidal třetí – božstvo.⁵ O několik tisíc let později začalo hromadné vysazování alejí podél cest (u nás se jedná hlavně o dobu barokní a čas následující), ale cíle se v podstatě nezměnily. Aleji již neodmyslitelně patří k cestám a opět spojují tři zásadní místa našich životů – obživu (statky), obydlí (zámek) a božstvo (kostel). Prostřednictvím svého příjemného „klimatu“ nás provádí známou i neznámou krajinou k místům, která jsou pro nás již věky těmi nejdůležitějšími.

První náznaky alejí v českých zemích se spojují s postavou Karla IV. tedy již ve 14. století. Je všeobecně známo, že Karel IV. u nás zavedl tzv. silné cesty, které měly šířku až 5 metrů. V dnešním slova smyslu se jedná o silnice. Některé z pramenů podotýkají, že byla vysazována vegetace již kolem těchto komunikací. Přesto k alejím jak je známe dnes, měly tyto ještě hodně daleko. Jednalo se však většinou jen o výjimky. V té době se potulovalo krajem mnoho zlodějů a loupežníků a aleje by jim umožňovaly dokonalý úkryt pro přepadení ze zálohy. Proto byla z bezpečnostních důvodů na nepřehledných místech a na dostřel pistole vegetace často ničena.⁶

První zmínka o klasické aleji jak i známe dnes, je z 16. století za období renesance, kdy vládl Rudolf II. Tehdy byla na císařský příkaz vysázena alej u cesty mezi Pražským hradem skrz ulici Pod Kaštany a Zámečkem ve Stromovce. Alej se bohužel nedochovala kvůli marnotratnosti francouzských vojsk, které alej zničili.⁷ Jakými stromy byla alej osázena, se můžeme jen domnívat. Jelikož se ulice, kterou alej procházela, jmenuje Pod Kaštany, mnozí se domnívají, že byla osázena Jírovcem. Některé prameny však uvádějí, že byla osázena Lípami.

Asi největší podíl na výsadbě a oblibě alejí mělo období Baroka. Baroko můžeme vidět jako: „...velkorysou krajinnou revoluci, během níž se Čechy mění od země devastované třicetiletou válkou až po detailně a plánovitě budovanou kulturní krajinu.“⁸ V této době aleje pohledově uzavřely cesty před okolní krajinou a zviditelnily je na velikou vzdálenost, ale přitom nebránily průhledům do krajiny. Šlechtickými krajinářskými aktivitami se inspirovala také církev, která začala vytvářet krajinné kompozice u poutních míst. Klasickými příklady barokních alejí se staly čtyřřadé lipové aleje. Mezi nejznámější patří tzv. „Valdštejnova alej“. Legenda praví, že byla založena jediným výstřelem z děla. Dále můžeme uvést například

⁵ Velička, P. 2010

⁶ dokumentární film, 2007

⁷ http://www.unesco-kromeriz.cz/sbornik_zahrady2006/vyslouzil.html

⁸ Velička, P. 2010

Lednicko-Valtickou alej původně vysázenou ze smrků. Později, po zjištění neprosperity smrků, byla přesázena stromy listnatými.⁹ Mezi méně známé a méně monumentální, za to více osobní, patří čtyřřadá alej vedoucí ke kapli nejsvětější trojice v Rosicích u Brna. Podobných míst je v naší zemi celá řada. Uvedené příklady nám prezentují dvě hlavní hybné síly, jež v době barokní převážně zasahovaly do tvorby krajiny, potažmo alejí. Tedy šlechtu a s ní spojenou mocenskou estetiku a církev a s ní spojenou církevní estetiku. Obě dvě síly podobným způsobem představují moc posilující dominanty církevní nebo světské, hrají si s perspektivou, využívají hry světla a stínu, přívětivého klimatu korun stromů, jež nás dovedou až do příbytku pána. Na oficiální lidovou estetiku reagovalo tzv. lidové krajinářství. Lidé z venkova také začali sázet své aleje vedoucí ke kovárnám, bělidlům, mlýnům apod. Tyto aleje byly v převážné většině vysázeny z ovocných stromů. Nebyly tak monumentální jako šlechtické či církevní aleje, za to přinášely užitek ve formě ovoce na podzim a voňavých květů na jaře. Zároveň posilovaly orientaci v krajině a pocestným a koním přinášely stín v parných letních dnech. Mezi hlavní příčiny tvorby alejí můžeme spatřovat v touze panství nějak logicky uspořádat. Díky alejím byla orientace v krajině daleko jednodušší. Aleje se staly prostředkem k rozdělení krajiny. Ta se stává dokonale průchodnou, že v ní posléze bez mapy vandruje kocour Mikeš, Švejk nebo Mácha. V té době působily vesnice a stavení s cestami lemovanými alejemi jakoby s krajinou srůstaly. Tvořily jeden organický a fungující celek.¹⁰

V osvícenství nastala nová víra etapy člověka. Spirituální víra ustoupila a nastal čas reforem spjatý především s Marií Terezií a Josefem II. Aleje se i v této době udržely v krajině, jen se nepatrně změnila jejich role. Aleje se přestaly používat jako hlavní kompoziční prvek, ale začaly sloužit jako prvek tvaroslovný. Roku 1752 bylo vysazování alejí dokonce uzákoněno z důvodů hospodářských, estetických, orientačních a bezpečnostních. K těmto praktickým důvodům vysazování alejí přibýly také důvody strategické, vojenské. Legendy tvrdí, že Napoleon Bonaparte nechal vysazovat hlavně topoly, protože rychle rostly a pomáhaly mu v průběhu 20 let při vojenských manévrech a orientaci v krajině. Tahle taktika není spojena však pouze s Napoleonem. Vysazování alejí a stromořadí pro vojenské účely se poprvé objevuje již v 16. století za dob Jindřicha II., který nařídil svým poddaným podél cest vysázet jilmy. Ty měly být zásobárnou dřeva pro stavbu vozů a lafety děl. Sloupovité aleje jilmů a topolů podél francouzských silnic se staly stejně obvyklým jevem jako početné oddíly čestné stráže, doprovázející panovníka po návštěvách jeho země. U nás se aleje také

⁹ http://www.unesco-kromeriz.cz/sbornik_zahrady2006/vyslouzil.html

¹⁰ Velička, P. 2010

využívaly pro vojenské účely. Sloužily převážně pro orientaci v krajině a při vojenském mapování.

V první polovině 20. století zažily největší rozmach ovocné aleje, které se ve velkém začaly sázet kolem cest, hlavně z důvodu hospodářského využití ovoce. Zakládání těchto ovocných alejí patřilo mimo lesa k hlavní záměrné výsadbě zeleně do krajiny. Obliba výsadby alejí postupem času neklesá, ba naopak aleje se začaly vysazovat i do městských sídel. Mnozí z nás by si mysleli, že aleje našly uplatnění hlavně v parcích, různých sadech či zahradách. Pravda je ale taková, že aleje se začaly vysazovat především v městských ulicích, kde sloužily jako hygienická obrana proti nadměrnému hluku, prachu a zplodinám.¹¹

Ve druhé polovině 20. století se k moci dostala komunistická strana, která zavedla kolektivizaci zemědělství. To mělo za následek rozorávání mezí, remízků, ničení polních cest a alejí, aby vznikla obří, dobře obhospodařovatelná pole. Velká část alejí tak za éry komunistů vzala za své.¹²

V 21. století si klademe hlavně otázky, „k čemu jsou nám dnes aleje dobré a mají v naší nové době ještě místo nebo jsou to jen přežitky dob minulých?“ Na hrázích rybníků byly aleje záměrně vykáceny, neboť vodní zákon zakazuje, aby byla na hrázích vzrostlá zeleň nebo aby tam byla vysazována. Stromy prý svými kořeny narušují statiku hrází. Aleje podél cest také mizí, byly totiž prohlášeny za nebezpečné pro řidiče a následně nazvány jako překážky silničního provozu. Avšak také urputná snaha mnohých ochranářů za každou cenu aleje zachovat, byť jsou staré a nemocné, také nejspíš není tím nejlepším řešením. V dnešní, pro aleje „zlé době“ se však začínají objevovat paprsky naděje a to hlavně díky zakládání nových, převážně ovocných alejí podél budovaných cyklostezek či starých úvozových cest.¹³

4.3 Funkce alejí

Aleje a stromořadí plní v naší krajině mnoho užitečných funkcí. V parných létech chrání cestovatele před slunečním žářem, což ocení nejen pěší turisté a cyklisti, ale také řidiči aut, protože stín v alejích zabraňuje jejich oslnění a chrání povrch vozovky před přílišným přehřátím, které může způsobit změknutí asfaltu a následné vyjetí kolejí. Stromy v alejích také zpevňují krajnici vozovky a tím zabraňují podemílání vozovky vodou. Aleje omezují hluk, který se z komunikací šíří až k obytné zástavbě. Účinek se zvyšuje, pokud jsou mezi stromy vysázeny navíc ještě keře.

¹¹ http://www.unesco-kromeriz.cz/sbornik_zahrady2006/vyslouzil.html

¹² Velička, P. 2010

¹³ Ibid.

V noci za deště nebo v případě mlhy usnadňují aleje řidičům orientaci, tím že jim ukazují směr. Zvláště pak ty stromy, které jsou navíc opatřeny bílým nátěrem nebo odrazkou.

Aleje také slouží jako přírodní větrolamy. Zmírňují boční vítr a omezují víření prachu z polí. V zimě zabraňují navátí sněhu na vozovku a tím tvorbu sněhových jazyků.

Stromy se také podílejí na zmírnění následků automobilové dopravy, tím že pohlcují polétavý prach a jiné škodliviny produkované auty. Průměrný strom za život spotřebuje 24 000 000 m³ oxidu uhličitého, což je plyn, který se podílí na změnách klimatu.

Každý vzrostlý strom je domovem desítek, možná i stovek nejrůznějších živočišných druhů. Hlavně zástupců hmyzu, ptáků a drobných savců. V neposlední řadě tvoří aleje typický ráz naší malebné české krajiny.¹⁴

4.4 Druhov^á skladba

Výsadba stromů v alejích by měla odpovídat geobotanickým podmínkám jednotlivých druhů stromů. To znamená, že v nížinách by měly být vysazovány například topol černý či dub letní, což je pro tyto polohy typické. Naopak pro vrchoviny jsou charakteristické hlavně jeřáby a břízy. To co by se mělo vysazovat, je jedna věc, to co je realita je věc druhá. V nynější době převažují zejména praktické stereotypy. Druhov^á skladba u alejí velkostatků bývala převážně monokulturní. Vysazovány byly zejména jírovce, duby letní, lípy srdčité a javory kleny. Selské aleje se skládaly hlavně z ovocných stromů, které měly menší zastínění a navíc, tam byl užitek z ovoce. Z důvodu menšího zastínění byly oblíbené také jasany. Sázet ovocné aleje však nebyl jen nějaký rozmar sedláků, ale bylo to přímo nařízení (guberniální nařízení z r. 1820 předepisuje podél státních silnic ovocné stromy).¹⁵

V pozdější době bylo ve zvyku u silnic vysazovat aleje z více druhů stromů. Byly to zvláště lípy, javory, jasany, duby někdy také břízy či dokonce akáty. Stromořadí je umocněním vzhledového působení solitérního druhu, proto se v souvislé řadě objevují také druhy nezvyklé až exotické. Za příklad můžeme uvést pyramidální topol, který se vysazoval počátkem 19. století. Dodnes ještě existují zbytky alejí stromů již v několikeré generaci. Topol byl oblíbený zejména ve Francii za doby francouzské revoluce. Nejspíš to bylo kvůli slovní podobnosti *peuple*- národ a *peuplier* - topol. Pravděpodobně také z Francie k nám přišlo vysazování platanu, který je oblíbený spíše ve městech. Nacionalistické hledisko

¹⁴ <http://arnika.org/aleje>

¹⁵ Henrych, J. 2008

upřednostňovalo vysazovat obzvláště lípy, které jsou považovány za stromy svobody. Naproti tomu Němci preferovali především duby, i když lípu také považují za národní strom.¹⁶

Nemůžeme zapomenout také na aleje březové, akátové, jilmové či další. Každý z těchto stromů má svůj výrazný osobitý habitus, korunu, která každá jinak propouští a rozptyluje světlo. Ve volné krajině se téměř nevyskytují jehličnaté aleje a to zcela po právu. I když např. borovice, které mají širokou stále zelenou korunu a vypadají téměř jako listnáče, by se daly ojedinele také použít. Jedna taková alej se nachází na Prachaticku a působí velmi krásně, velmi zajímavě. V píseckých lesích jsou nádherné velkolepé aleje douglasek tisových. Nakonec je také potřeba připomenout nádherné starobylé a významné aleje dubů na hrázích rybníků. Tento výčet druhové rozmanitosti u nás není ani zdaleka úplný. Neměli bychom však zapomínat, že naše malá česká krajina není žádné arboretum a proto bychom měli rozmanitost sjednocovat tradičními dřevinami.¹⁷

4.5 Zásady obnovy

4.5.1 Obecné zásady obnovy

Při obnovách alejí se doporučuje zevrubný průzkum ke zjištění pramenů, týkajících se původních úprav včetně výsadeb. Měli bychom patřičným způsobem zdokumentovat všechna zjištěná data a podle toho zahájit obnovu. U obnovy bychom se měli zejména vyvarovat výsadbě dřevin, které nejsou dostatečně zapěstované a tvarově nejednotné. Při výsadbě je potřeba použít výpěstky nejlépe alejových stromů nebo alespoň vysokokmenů. Měly by být respektovány základní parametry alejí podle charakteru historických výsadeb. Především rozteč, spon a druh dřevin. Kde není možnost zachování původního druhu dřevin, je nutné nahradit stromy, které nejlépe nahradí funkce původní výsadby s ohledem na zachování linií průhledů, charakteru krajinné scény apod. Výsadby budou respektovat i původní měřítko, charakter, urbanistický záměr a styl dané významné doby, kdy byla původní výsadba či úprava uskutečněna (pokud neexistuje závažný např. rostlinolékařský důvod k její náhradě za jinou, leč charakterem obdobnou dřevinu).¹⁸

Nevhodné nepůvodní výsadby by se měly odstranit a nahradit výsadbou odpovídající, aby nenarušovaly tradiční charakter daného území. Můžeme se totiž setkat s celou řadou stromořadí, kde byly vysázeny rychle rostoucí nepůvodní dřeviny na úkor primárních dubů,

¹⁶ Henrych, J. 2008

¹⁷ Ibid.

¹⁸ Ibid.

lip, jabloní, hrušní apod. Neměly by být vysazovány aleje, které neodpovídají měřítku a charakteru daného historického prostředí.¹⁹

Dnes je možné na základě dochovaných stop původního hospodaření v krajině a na základě studia starých map (vojenská mapování, stabilní katastr) vysledovat původní charakter a cenné rysy krajinné scény. Na jejich základě (po patřičném vyhodnocení současných možností a potenciálů) přistoupit k případným návrhům na jejich konzervování, rehabilitaci či dokonce obnovu tam, kde je to reálně možné a vhodné i vzhledem k současnému hospodářskému využívání krajiny. K ochraně, péči a zachování, popřípadě i dotvoření prostorové struktury krajiny je však potřeba využít takových prvků a postupů, které tradičně utvářely krajinné prostředí.²⁰

4.5.2 Problémy s obnovou alejí kolem silnic

Jak postupovat při obnově alejí, aby jejich negativní dopad na bezpečnost silničního provozu byl minimální, ale nezmizely z krajiny a jaké jsou zásady této obnovy? Zejména je potřeba dodržovat ustanovení ČSN 73 6101 Projektování silnic a dálnic. Podle ČSN se výsadba nových a obnova stávajících souvislých alejí a stromořadí nedovoluje u dálnic, rychlostních silnic a ostatních silnic I. třídy a dopravně významných silnic II. třídy. Stromy a keře dále nelze vysazovat na dopravních ostrůvcích, v rozlehlých polích (např. v blízkosti křižovatek a při výjezdech z polí a všude tam, kde by bránily dostatečnému rozhledu), v ochranných pásmech sítí technického vybavení, v těsné blízkosti mostních a jiných stavebních objektů a prvků komunikace. Stromům je také nutno zařídit důstojné podmínky pro jejich růst a vývoj. To v těsné blízkosti komunikace není možné. Působí zde celá řada negativních faktorů ze silniční dopravy a údržby silnic.²¹

V případě obnovy klasických alejí u ostatních silnic II. třídy a silnic III. třídy je potřeba změnit zavedený způsob jejich výsadby. Spon mezi stromy by se měl pohybovat mezi 20-25 m, místo projektanty navrhovaných 6-8 m. Vozidlo při vybočení ze silnice opouští vozovku obvykle v ostrém úhlu. Pokud jsou stromy vysázeny blízko sebe, je minimální šance se jim vyhnout. Při větších vzdálenostech se šance zvyšují.²²

Hlavním problémem je, že správci komunikací většinou nevlastní pozemky dost velké na to, aby mohli stromy vysázet v bezpečné vzdálenosti od vozovky. Velká řada potřebných pozemků, na kterých již silnice stojí, patří soukromým subjektům a na výkup nejsou v mnoha

¹⁹ Henrych, J. 2008.

²⁰ Ibid.

²¹ Švédová, D. 2011

²² Ibid.

případech dostatečné finanční prostředky. Proto tyto výkupy postupují jen velmi pomalu. Dalším problémem obnovy alejí podél silnic je vedení inženýrských sítí, které vedou v mnoha případech souběžně s komunikací. Výsadba stromů v jejich ochranných pásmech není možná. Také zemědělci protestují proti novým výsadbám a výsadby jsou trvale poškozovány mechanizmy obdělávajícími pole.²³

Chceme-li zachovat aleje v krajině, musí být zpracována nová koncepce, jak tyto problémy řešit. Nemůžeme spoléhat, že všechno vyřeší správci komunikací. Nemají k tomu ani oprávnění ani finanční prostředky. Nesmíme zapomínat na skutečnost, že při kolektivizaci zemědělství, slučování pozemků a nepromyšlených rekultivacích, byla zásadní část zeleně zlikvidována a v mnoha případech zůstala zeleň jen podél silnic. Řešením by měl být návrat zeleně tam, kde vždycky byla. Kolem místních komunikací, účelových a polních cest, na mezích apod. Zároveň by se mohly provádět výsadby kolem nově založených cyklistických stezek a turistických tras. Docílit toho je ovšem složitější. Spolupracovat by měly společně ministerstva životního prostředí, dopravy a zemědělství. Vyžaduje to také součinnost, Pozemkového fondu, krajů, obcí a majitelů pozemků.²⁴

4.6 Metody rekonstrukce

U obnovy alejí se používá zpravidla 5 druhů rekonstrukce a jejich kombinace. Každý z těchto způsobů je nutné vybrat na konkrétní druh aleje. Každá z těchto rekonstrukcí vede k určitému výsledku a je použitelná za rozdílných podmínek.²⁵

První způsob rekonstrukce představuje plynulé doplnění nových stromů ihned po odumření či vytěžení starých stromů. To má velice dobrý vliv na veřejné mínění, protože to působí jako neustálá péče o aleje. Při kácení nebo pádu, však v mnoha případech dochází k poškození dřívější výsadby. Výsledkem je potom věkově a druhově nesourodá výsadba, která dokumentuje úroveň a kvalitu rostlinného materiálu v jednotlivých letech výsadby.²⁶

Druhý způsob rekonstrukce alejí představuje radikální zásah, kdy jsou odstraněny všechny stromy, které jsou následně nahrazeny novou výsadbou. Výsledkem je potom alej jednotného stáří a požadovaných vlastností, které jsou závislé na použitém rostlinném materiálu a schématem výsadby. Nevýhodou může být odpor veřejnosti při kácení staré aleje

²³ Švédová, D. 2010

²⁴ Ibid.

²⁵ Henrych, J. 2008

²⁶ Ibid.

a dlouhodobé narušení funkce prvku. Tento způsob rekonstrukce se používá zejména v sadovnické praxi v návaznosti na historické objekty.²⁷

Třetí způsob představuje ponechání stromořadí na dožití. S tím, že budou zachovány zdravý a bezpečnost neohrožující jedinci. V období, kdy dojde k rozpadu aleje a zůstanou pouze zachované kusy, bude založen nový porost. To umožní tvorbu efektního celku se střídáním pravidelných jednotných úseků s mohutnými jedinci z původního porostu. V období dožívání původní výsadby, které může trvat i pár desítek let, vznikne často i mezi odborníky dojem nedostatečné péče, protože je prováděno pouze kácení a řez, které není kompenzováno výsadbou. Proto je velmi důležité spravovat odpovídající dokumentaci popř. pořídit projekt. Na druhou stranu tento způsob umožňuje beze zbytku využít potenciálu původní výsadby a ochranu nejhodnotnějších jedinců, které lze při systematické práci využít jako zdroj kvalitního genetického materiálu.²⁸

Čtvrtý způsob rekonstrukcí alejí spočívá ve výsadbě nové aleje souběžně s tou stávající. Je tu ale problém velkého konkurenčního tlaku a tak tento způsob často vede k deformacím a končí nezdarem. Navíc bývá nově vysazená alej často poškozena při odumírání nebo kácení starší výsadby. Možnosti souběžné existence obou výsadeb bývá časově omezené.²⁹

Poslední způsob obnovy alejí spočívá v prokácení stávající aleje a na nově vzniklých místech výsadbou nové. Tento způsob může být úspěšný zejména tam, kde jsou stromy vysázeny s velkými intervaly.³⁰

4.7 Možnosti kácení stromů ve stromořadí

Před rokem 2009 bylo možné kácet stromy v alejích, na základě pouhého „oznámení“, Od vydání novely zákona o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb. (platné právě od prosince 2009) je nutné získat povolení. Uvedením zmíněné novely došlo také ke změně ustanovení § 8 odst. 2 zákona, které upravuje podmínky tzv. oznamovacího režimu. Provedenými úpravami došlo k upřesnění, na bázi kterých je možno kácet dřeviny bez povolení, pouze na základě oznámení podaného u orgánu ochrany přírody. Nyní jsou tímto

²⁷ Henrych, J. 2008

²⁸ Ibid.

²⁹ Ibid.

³⁰ Ibid.

orgánem, který přijímá oznámení a rozhodnutí o pozastavení, omezení nebo zákazu kácení dřevin, obecní úřady obcí s rozšířenou působností.³¹

Jak již bylo výše zmíněno, novelou zákona došlo k zamezení kácení dřevin jen na popud pouhého oznámení. Kácení dřevin na silničních pozemcích a u železničních drah se již nepovažuje za výkon zvláštního oprávnění. Do této kategorie tak nadále spadá pouze kácení dřevin při údržbě břehových porostů prováděné při správě vodních toků a odstraňování dřevin v ochranném pásmu elektrizační a plynárenské soustavy. Zachovány zůstaly také obvyklé způsoby kácení na oznámení tj. pěstební důvody, kácení za účelem obnovy porostů nebo při provádění výchovné probírky porostů a zdravotní důvody. Žádné další způsoby tak nelze považovat za důvody ke kácení na oznámení a nejedná-li se o kácení z důvodu ohrožení života či zdraví nebo hrozby značného rozsahu, je vždy nutné získat povolení ke kácení.³²

Díky této novele je nesporný fakt, že ochrana alejí byla značně zesílena. Ve správním řízení vedeném o žádosti o vydání povolení ke kácení dřevin se správní orgán musí zabývat nejen vyhodnocením funkčního a estetického významu každé jednotlivé dřeviny, ale i všech dřevin jako celku na stanovišti. Je zde dána také možnost uložení adekvátní náhradní výsadby ke kompenzaci ekologické újmy vzniklé kácením, včetně uložení povinné péče o takto vysazené dřeviny až po dobu 5 let.³³

Tab. 1 Počet vykácených a vysázených stromů ve Zlínském kraji v období od 1. 10. 2003 do 30. 11. 2009

	počet	Částka (Kč)
Počet pokácených stromů	5 097	
Počet vysázených stromů	5 493	
Prostředky na výsadbu		2 478 300

Zdroj dat: <http://arnika.org/kaceni-podle-kraju>

I když zmíněná novela znamenala velký krok k ochraně alejí, právní ochrana stále není zcela uspokojivá. Výše uvedené pravidla pro kácení dřevin platí pouze pro stromy s průměrem kmene více jak 80 cm. Stromy nedosahující zmíněných rozměrů se mohou stále

³¹ Tvardíková, T. 2010

³² Ibid.

³³ Ibid.

kácet na oznámení. Platí to tedy pro většinu ovocných stromů, které i přes značné stáří většinou nedosahují uvedených rozměrů.³⁴ Zabránit kácení ovocných alejí tak může MŽP, které současně pracuje na novele vyhlášky č.395/1992 Sb., která by měla stanovit rozměry a charakteristiku dřevin. Novela vyhlášky počítá s možností kácení stromů na oznámení, jen pokud bude obvod kmene ve výčetní výšce (130 cm) menší jak 60 cm (ČIŽP se v připomínkovém řízení snažila prosadit snížení až na 50 cm, ale bezúspěšně). Novela vyhlášky dále počítá se zavedením nového kritéria. Dřeviny nesmí být součástí územního systému ekologické stability aj. Bez ohledu na rozměry by se však mohly kácet ovocné dřeviny rostoucí na pozemcích vedených v evidenci Katastru nemovitostí ČR jako zahrady.³⁵

³⁴ <http://arnika.org/kaceni-v-alejich>

³⁵ Tvardíková, T. 2010

5 PŘEHLED VYBRANÝCH STROMOŘADÍ VE ZLÍNSKÉM KRAJI

Tato bakalářská práce je součástí celorepublikového projektu mapování alejí a stromořadí. V této práci se zaměříme na aleje ve Zlínském kraji respektive v ORP (obec s rozšířenou působností) Valašské Meziříčí, ORP Vsetín a ORP Rožnov pod Radhoštěm.

Je zde mapováno 8 alejí a to:

- alej na Jiráskově ulici ve Vsetíně,
- alej v ulici na Kamencoch ve Vsetíně,
- alej v zahradě ústavu pro neslyšící ve Valašském Meziříčí,
- alej mezi obcemi Choryně a Lhota,
- alej mezi obcemi Kladeruby a Němetice,
- alej mezi obcemi Kelč a Kunovice,
- alej u hřbitova v Zašové
- alej v Dolní Bečvě.

Následující podkapitoly jsou věnované detailnímu popisu alejí včetně fotodokumentace a zákresu. Detailní výsledky mapování jsou uvedeny v příloze 2.

5.1 Lipová alej v Dolní Bečvě

Lipová alej se nachází v centru obce Dolní Bečva patřící pod ORP Rožnov pod Radhoštěm. Začíná u hlavní silnice vedoucí na Slovensko a táhne se směrem na SV kolem kostela, až k hřbitovu. Je přes 300 m dlouhá a je v ní vysazeno na 80 stromů. Přesné datum založení aleje není známé, podle místostarosty obce paní Ing. Pavly Novosadové je alej v obci od nepaměti. O tom, že jsou stromy velice staré, svědčí také obvod nejsilnějšího stromu v prsní výšce, který měří 185 cm. V roce 1972 a v roce 2005 byla alej neúspěšně navrhována za památnou. Vzrostlá majestátní alej představovala určující krajinný prvek v centru obce. Bohužel při zpracovávání této bakalářské práce byla alej pro svůj zhoršený zdravotní stav a stížnosti občanů žijících v její blízkosti vykácena. Ve správě obce o dolnobečvanské obnově zeleně se však uvádí, že na místě pokácených stromů, bude vysázeno 59 lip druhu Rancho. Výška lip při výsadbě je plánovaná na 4 až 4,5 m a maximální výška v dospělosti se uvádí okolo 6 až 10 m.³⁶ Celá zpráva o kácení a obnově lip je uvedena v příloze 3.

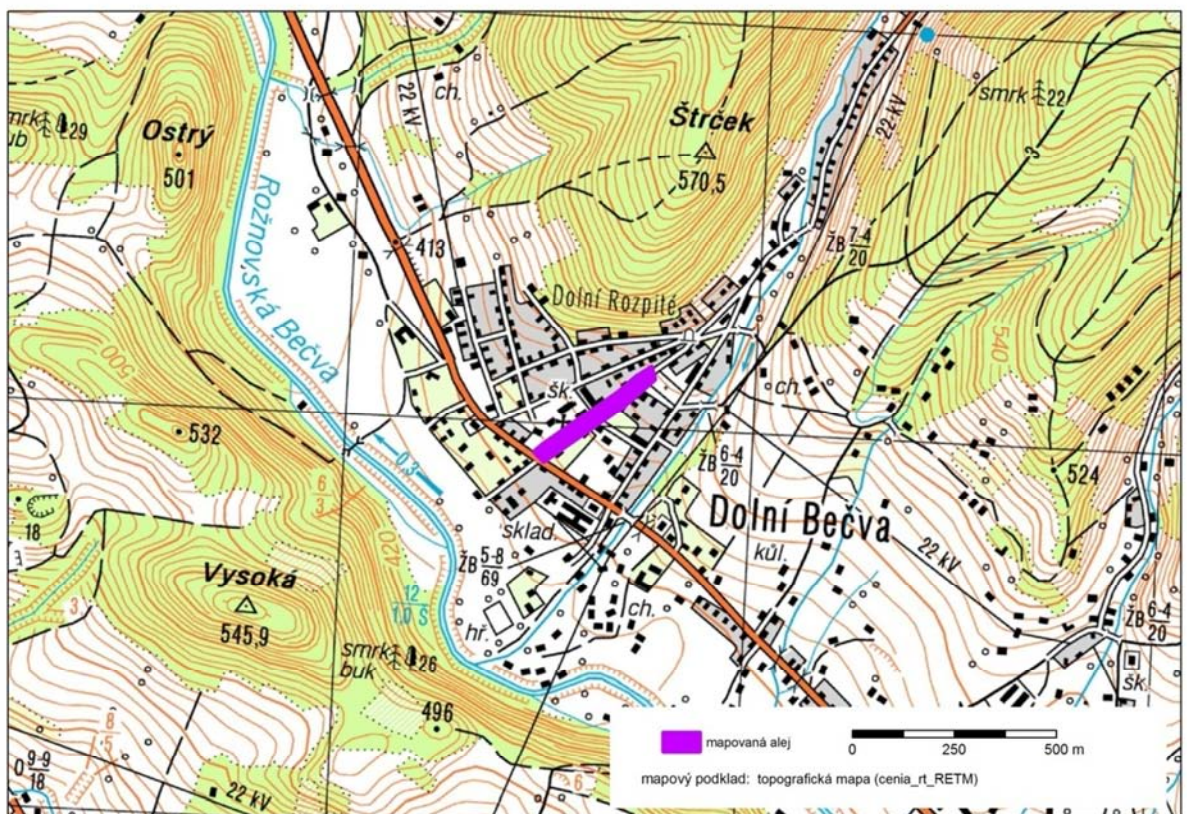

Obr. 1 Lipová alej v centru obce Dolní Bečva
(<http://www.proweb.webgarden.cz/dolni-becva>)

³⁶ dle paní ing. Novosadové, místostarosta Dolní Bečvy

obr. 2 Alej v Dolní Bečvě na ortofoto (ArcGIS 9.3)

obr. 3 Alej v Dolní Bečvě na topografické mapě

5.2 Jasanová alej v zahradě ústavu pro hluchoněmé ve Valašském Meziříčí

Alej se nachází v centru města Valašského Meziříčí v areálu školy pro hluchoněmé. Tvoří ji 32 stromů jasanu ztepilého a táhne se ve směru SZ→JV od hlavní brány až k hlavnímu vchodu historické budovy v délce cca. 120m. Původní alej byla založena, spolu se zahradou v letech 1908 – 1911. Tehdy byla vysázena pravděpodobně z javorů formovaných do kulových tvarů, které byly v té době oblíbené. V kterých letech byla alej přeměněna na jasanovou, není známo. Celý areál školy spolu se zahradou je vyhlášen kulturní památkou.³⁷ Funkce aleje je v krajinném rázu zahrady převážně estetická.

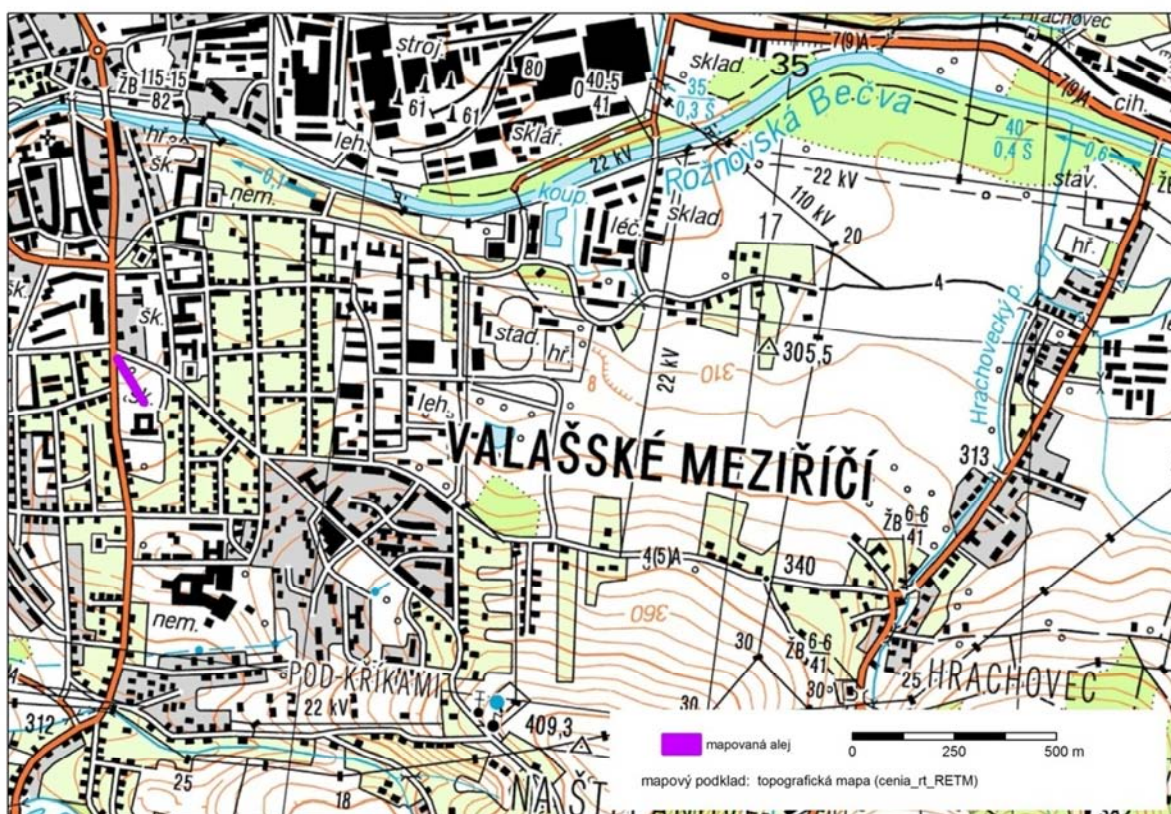

Obr. 4 Jasanová alej v areálu školy pro hluchoněmé.
(<http://mail.val-mez.cz/~stredni/foto/park.jpg>)

³⁷ dle paní Křesadlové, Národní památkový ústav Kroměříž

obr. 5 Alej v zahradě ústavu pro hluchoněmé na ortofoto (ArcGIS 9.3)

obr. 6 Alej v zahradě ústavu pro hluchoněmé na topografické mapě

5.3 Alej hrušní na Jiráskově ulici ve Vsetíně

Alej se nachází v Jiráskově ulici na levém břehu řeky Bečvy, před budovou městských lázní. Táhne se v délce 50 m ve směru Z→V. Původní alej tvořilo 33 vzrostlých dominantních jírovců. Přes jejich vysoké stáří a katastrofální zdravotní stav se město rozhodlo alej rekonstruovat. Monumentální jírovce byly ve dvou etapách vykáceny a nahrazeny 24 vzrostlými stromy. Nová alej je sotva poloviční, skládá se z 11 hrušní a 8 lip. Ve zbylém místě původní aleje bylo dosud vysázeno 5 platanů a 600 ks keřů. Ukončení rekonstrukce aleje se datuje k 28. 11. 2003. Alej nemá žádný statut ochrany. I tak mladá alej, tvoří v centru města významný krajinářský prvek a její funkce je především estetická.³⁸

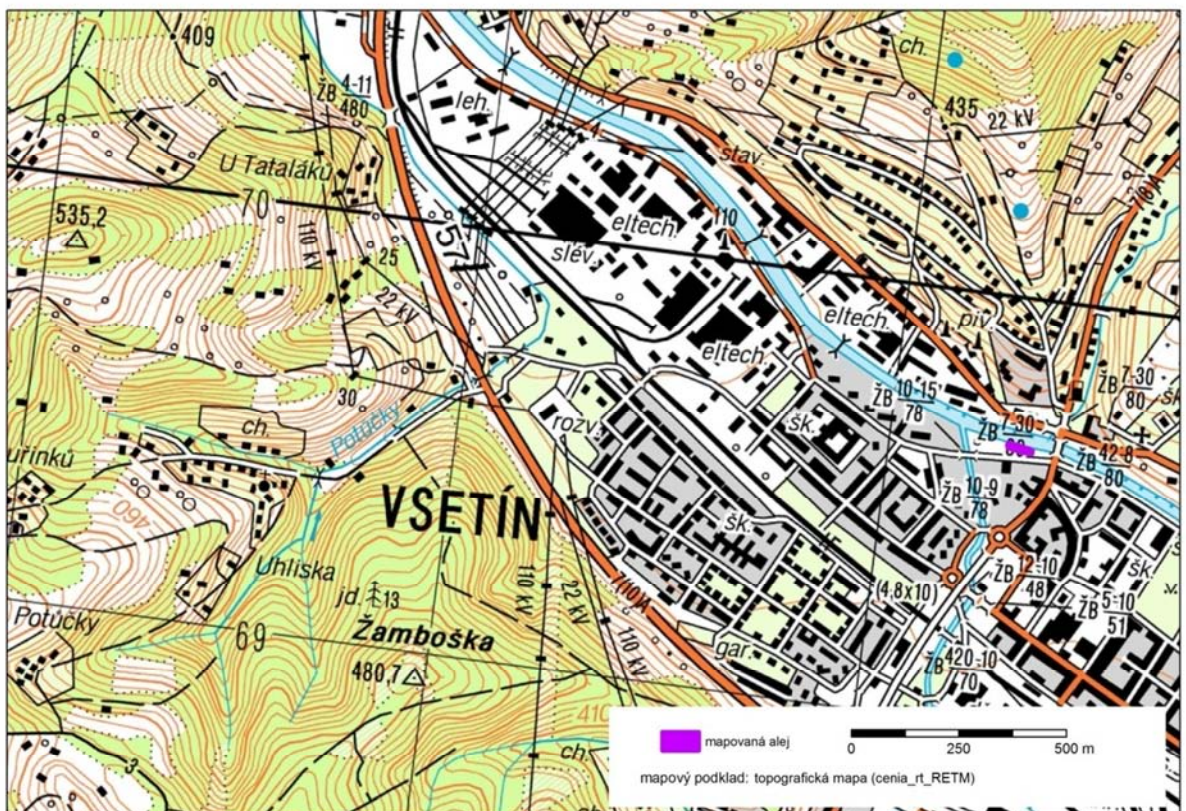

Obr. 7 Zrekonstruovaná alej před budovou městských lázní ve Vsetíně
(foto Jan Česnek 26. 4. 2011)

³⁸ dle Ing. Mikulíka, městský úřad Vsetín – odbor životního prostředí

obr. 8 Alej na Jiráskově ulici ve Vsetíně na ortofoto (ArcGIS 9.3)

obr. 9 Alej na Jiráskově ulici ve Vsetíně na topografické mapě

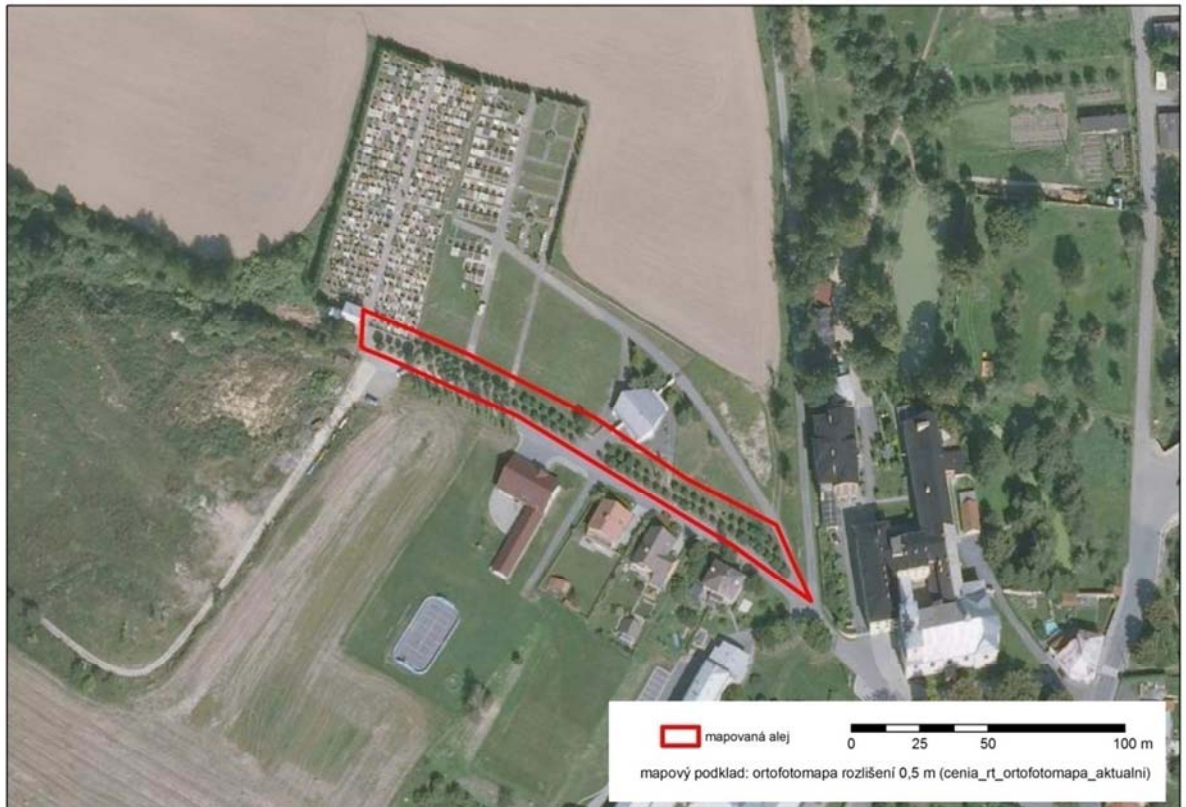
5.4 Akátová alej v Zašové

Alej trnovníku akátu se nalézá ve střední části obce Zašová, která spadá pod ORP Valašské Meziříčí. Táhne se od kostela v mírném sklonu svahu, až k hřbitovu v délce 170 m a tvoří ji 65 stromů táhnoucích podél asfaltového chodníku. Směr aleje je V→Z. Alej byla založena v letech 1996-1997 jako náhražka původní přestárlé akátové aleje. Z důvodu poškození byl jeden akát dosazován v roce 2010.³⁹ Funkce aleje je hlavně estetická a duchovní, představuje určitou bránu na onen svět, když vede od kostela směrem k hřbitovu. Alej také vhodně doplňuje komunikaci a veřejný prostor obce Zašová.

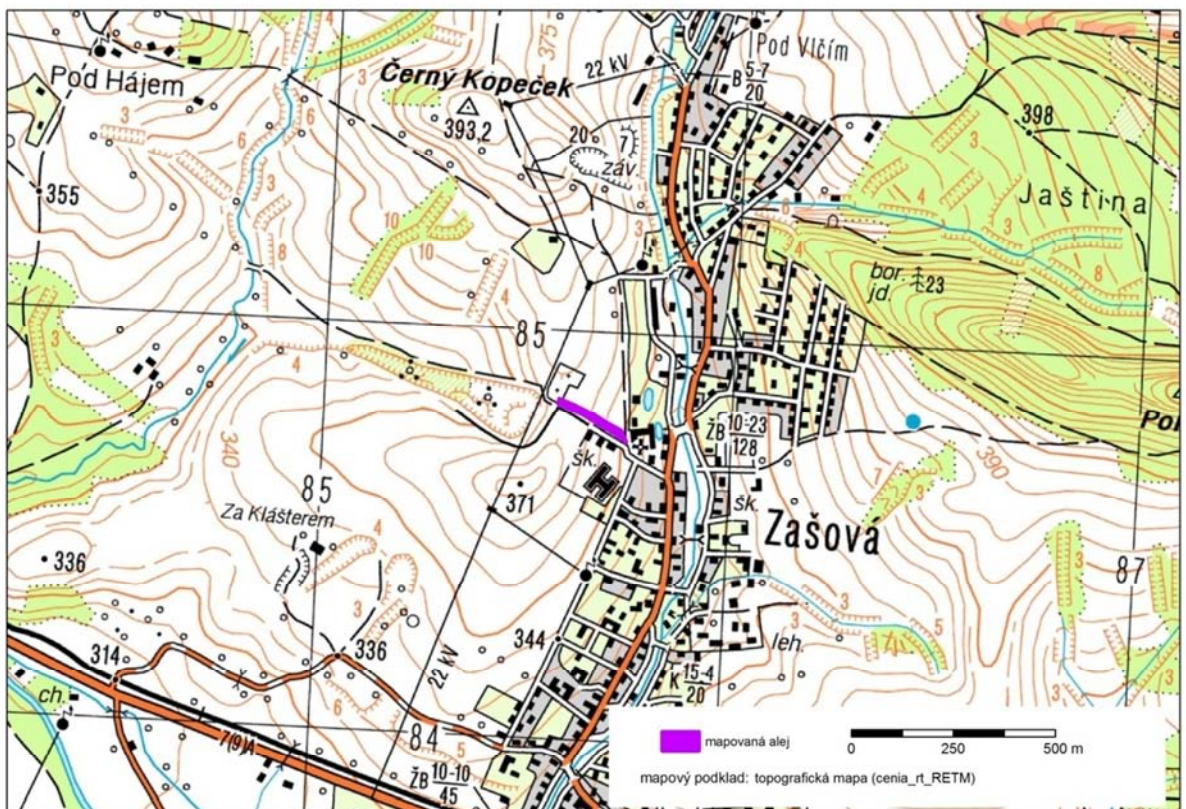

Obr. 10 Akátová alej v Zašové (foto Jan Česnek 12. 3. 2011)

³⁹dle pana Těhana, obecní úřad Zašová

obr. 11 Alej v Zašové na ortofoto (ArcGIS 9.3)

obr. 12 Alej v Zašové na topografické mapě

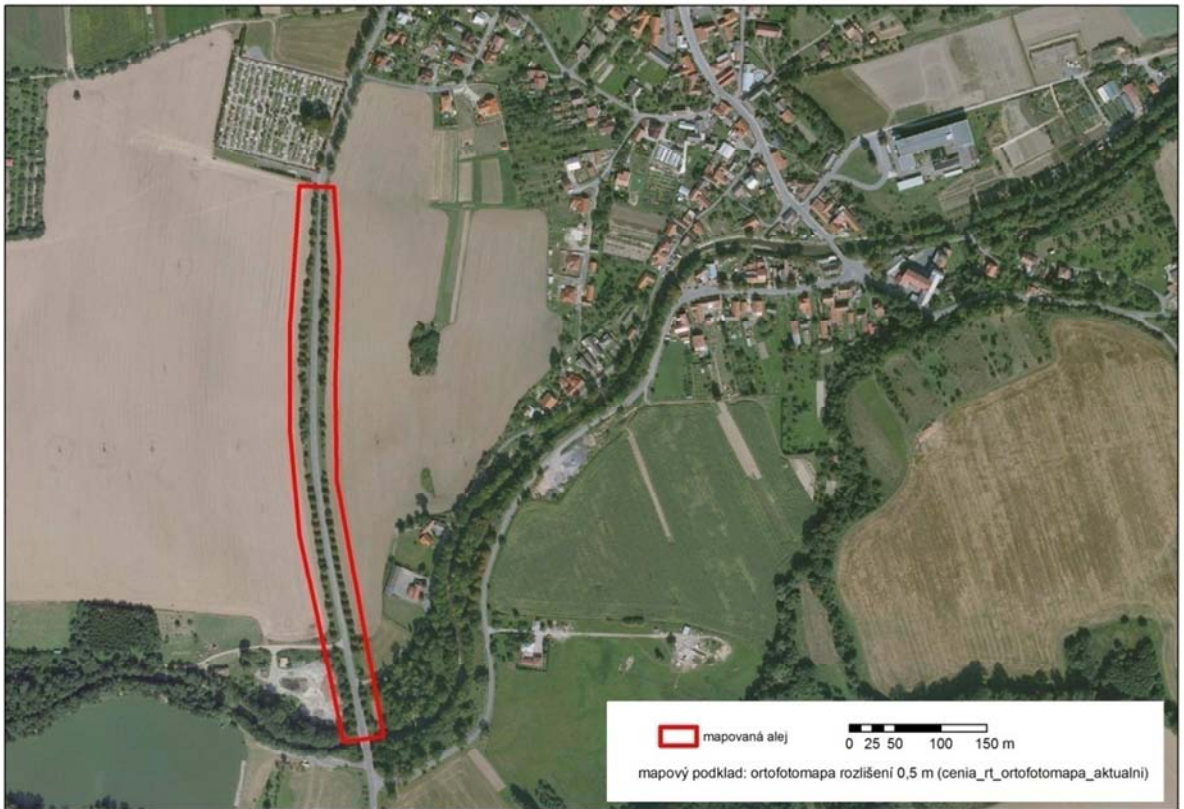
5.5 Lipová alej mezi obcemi Kelč a Kunovice

Lipová alej lemuje silnici II. třídy č. 439 mezi obcemi Kelč a Kunovice. Začíná u hřbitova v Kelči a táhne se směrem na jih v mírném klesání v délce 600 m. Končí u říčky Juhyně. Byla založena bratry Vítem a Janem Jiříčkovými v roce 1976 na památku 50. výročí občanů Kelče narozených v roce 1926. Alej je tvořena 116 vzrostlými lípami, mezi které jsou v severní části aleje namíchány také s borovicemi. Alej byla ošetřena majiteli pozemků, které obleslal Dr. Jiříček s prosbou o možnost revitalizace.⁴⁰ V aleji byly v době zpracovávání této bakalářské práce ořezány staré suché větve. Ze strany města byla přislíbena další údržba aleje. Linie aleje je výrazným prvkem krajinného rázu dotčeného území, jehož charakter dotváří a výrazně se podílí na prostorové skladbě a měřítku okolní krajiny.

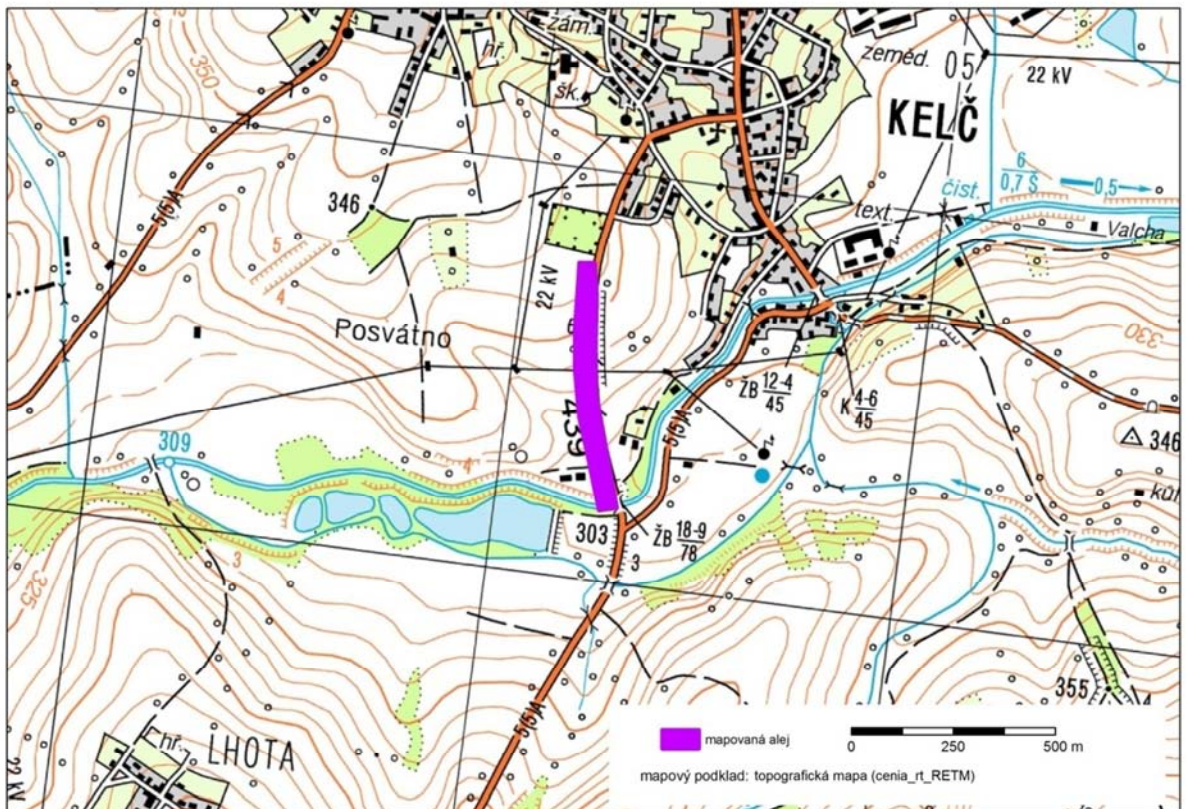

Obr. 13 Lipová alej na silnici č. 439 mezi Kelčí a Kunovicemi (foto Jan Česnek 11. 3. 2011)

⁴⁰ dle JUDr. Víta Jiříčka

obr. 14 Alej u obce Kelč na ortofoto (ArcGIS 9.3)

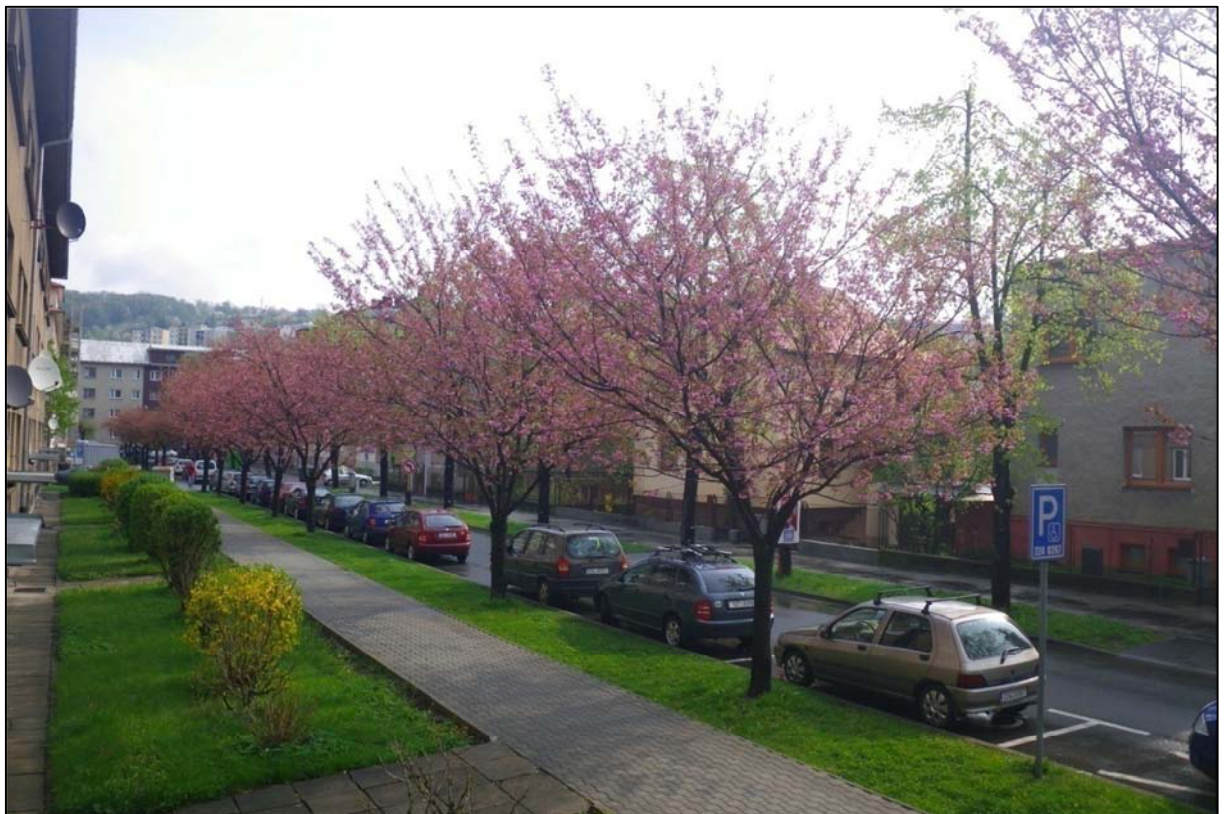

obr. 15 Alej u obce Kelč na topografické mapě

5.6 Višňová alej ve Vsetíně v ulici na Kamencoch

Alej se nalézá v centru Vsetína v části zvané kolonka v ulici na Kamencoch. Táhne se severovýchodním směrem podél místní komunikace v obytné zástavbě. Její délka je cca. 170 m a na místě se nalézá 32 vzrostlých stromů. Alej byla původně celá z lip, které byly podle starousedlice Marie Pivoňkové vysázeny někdy v letech 1938 – 1940. V období let 1995 – 1997 byla kvůli zhoršenému zdravotnímu stavu celá jedna strana aleje vykácena a následně tam bylo vysázeno na 18 ks okrasných višňí pilovitých (sakura).⁴¹

Alej má v husté obytné zástavbě zvláště funkci estetickou a také zkrášlující, zejména v jarních měsících v době kvetení. Kvetení je doprovázeno i intenzivní vůní.

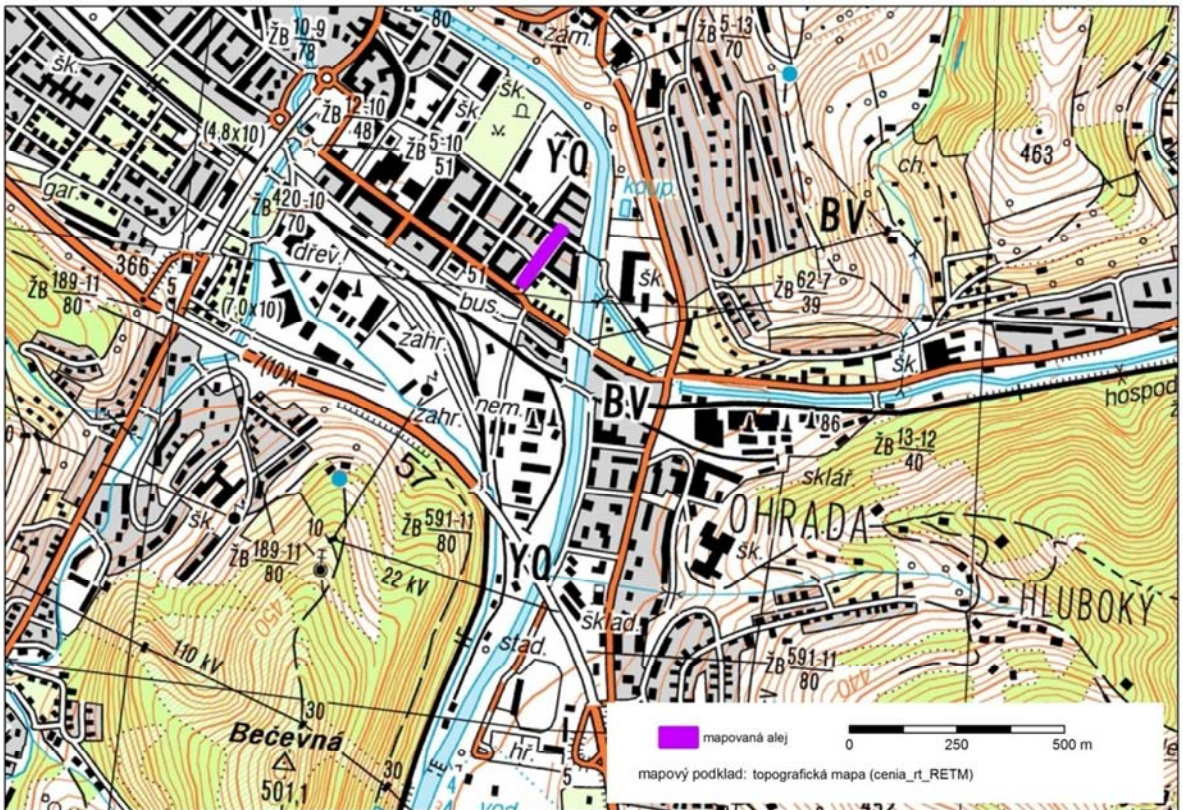

Obr. 16 Alej v ulici na Kamencoch (foto Jan Česnek 26. 4. 2011)

⁴¹ dle paní Pivoňkové rodačky ze Vsetína

obr. 17 Alej v ulici na Kamencoch na ortofoto (ArcGIS 9.3)

obr. 18 Alej v ulici na Kamencoch na topografické mapě

5.7 Jabloňová alej u Němetic

Jedná se o jabloňovou alej mezi obcemi Němetice a Kladeruby, které spadají pod ORP Valašské Meziříčí. Alej začíná na křižovatce tří cest. První vede do Komárovic, druhá do Kladerub a třetí do Němetic. Alej se táhne ve dvou řadách podél silnice III. třídy v délce 1 220 m a končí na začátku obce Němetice. Je v ní vysázeno na 180 jabloní. Zmiňovaná alej se může pochlubit velmi dobrým stavem, téměř bez žádných uhynulých stromů. Je to dáno pravidelnou údržbou ze strany obce. Podle místního starousedlíka ing. Jiříčka jsou stromy v aleji starší 40 let. Alej představuje v zemědělsky intenzivně využívané krajině velmi významný krajinný prvek. Má velký význam hlavně z hlediska krajinného rázu a orientace v krajině. Alej se totiž rozkládá na hřebenu a je vidět z velké dálky.⁴²

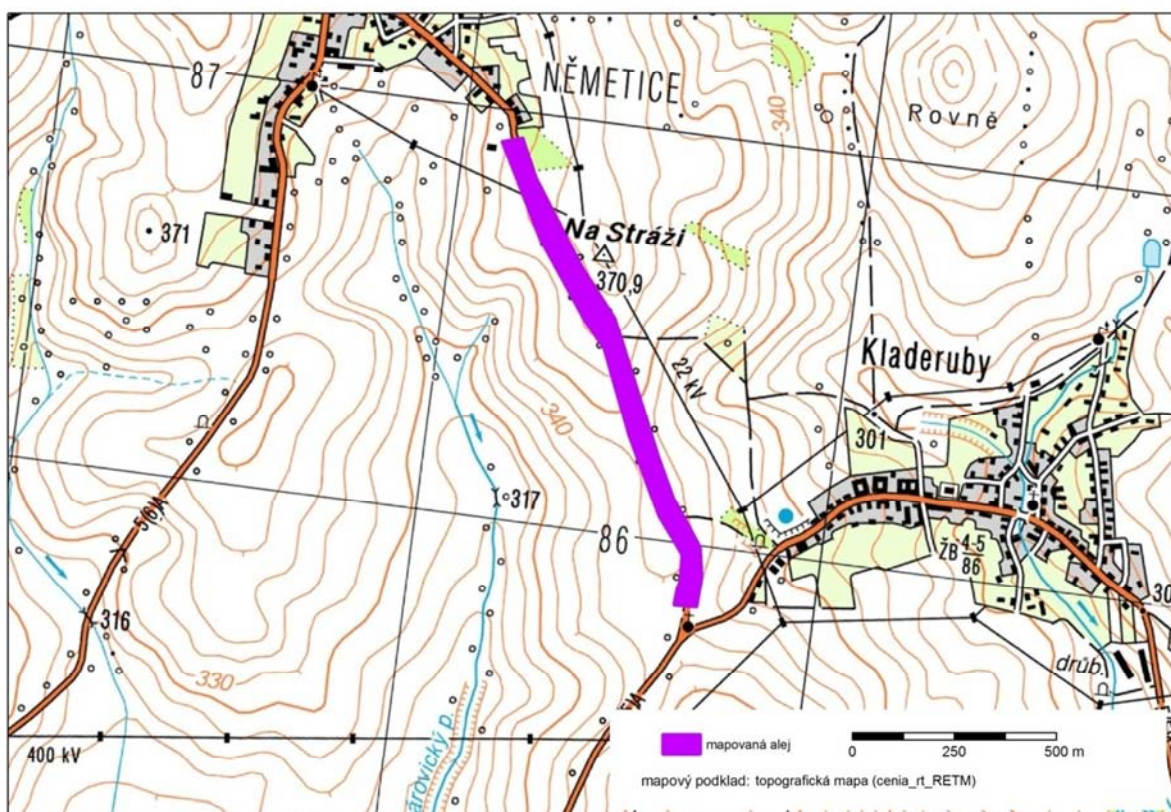

Obr. 19 Průhled jabloňovou alejí mezi Němeticemi a Kladeruby (foto Jan Česnek 24. 4. 2011)

⁴² dle ing. Jiříčka rodáka z Němetic

obr. 20 Alej u Němetic na ortofoto (ArcGIS 9.3)

obr. 21 Alej u Němetic na topografické mapě

5.8 Jabloňová alej mezi obcemi Choryně a Lhota

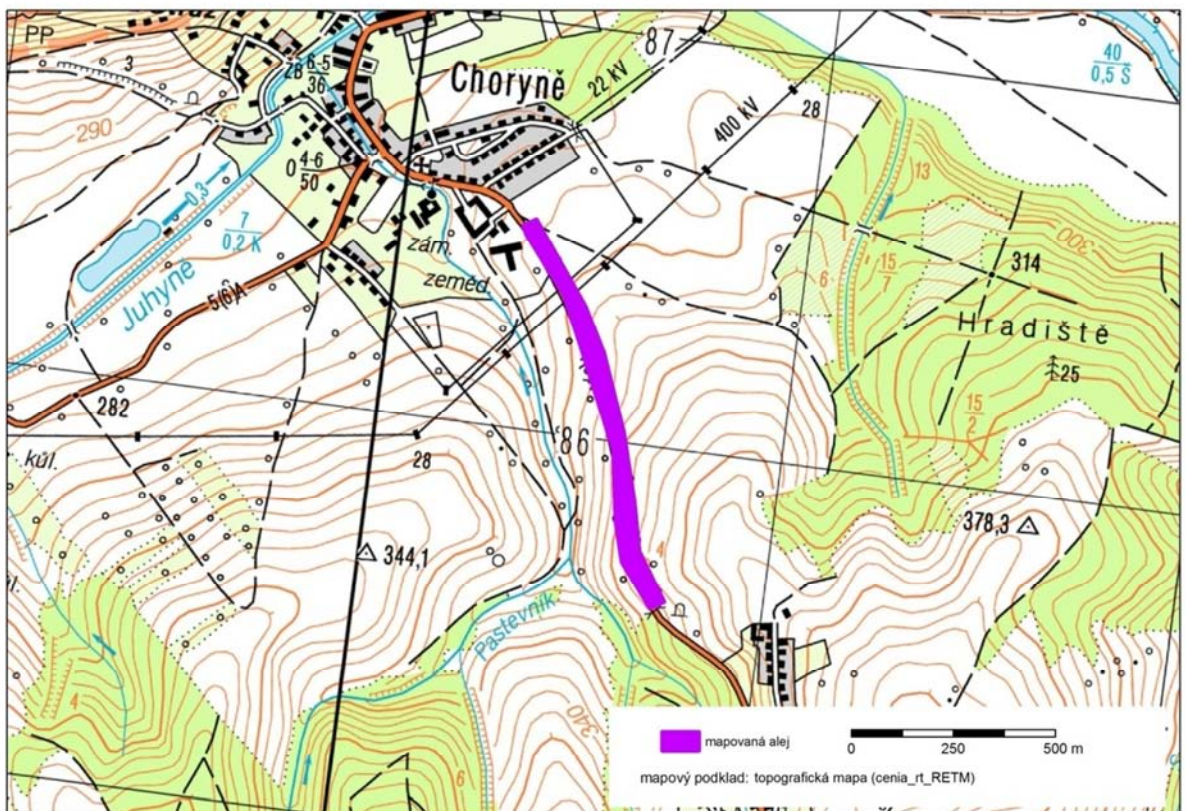
Poslední mapovaná alej se nachází mezi obcemi Choryně a Lhota ležící v ORP Valašské Meziříčí. Alej kopíruje silnici III. třídy č. 43916. Začíná kousek za lesem u vesnice Lhota a pokračuje v délce 980 m až na začátek vesnice Choryně. V aleji se nachází 137 vzrostlých jabloní. Již na první pohled je patrné, že alej není udržovaná. V mnoha částech aleje by byla potřeba vysadit nové stromy a to na obou stranách. Také by neškodilo její prořezání a odstranění starých uhynulých stromů. Alej je nejzachovalejší v její střední části. Alej leží v mírném svahu a v krajině je dobře patrná. Je posazena ve svahu a dotváří tak ráz krajiny. Její funkce jsou také estetické a protierozní.

Obr. 22 Jabloňová alej mezi obcemi Choryně a Lhotou (foto Jan Česnek 24. 4. 2011)

obr. 23 Alej u Choryně na ortofoto (ArcGIS 9.3)

obr. 24 Alej u Choryně na topografické mapě

6 ZHODNOCENÍ MAPOVANÝCH STROMOŘADÍ A PRŮBĚH MAPOVÁNÍ

Všechna mapovaná stromořadí jsou listnatá, většina z nich je složená s ovocných stromů. Polovina z 8 mapovaných stromořadí slouží jako doprovod u silnic III. třídy. Druhá polovina jsou aleje buď v různých parcích nebo jako doprovody chodníků vedoucím k hřbitovu. Žádné z mapovaných stromořadí nemá přímý statut ochrany. Jen zahrada v areálu ústavu pro neslyšící, kde je také mapovaná alej, je vedena spolu s celým areálem jako kulturní památka. Alej v Dolní Bečvě byla zastupitelstvem obce 2x navrhována za památnou, ovšem ani jednou úspěšně. Většina alejí je pravidelně udržována nebo byla s celé části přímo rekonstruována, jako například bývalá jírovcová alej ve Vsetíně na Jiráskově ulici či lipová alej v Dolní Bečvě, kde rekonstrukce právě probíhají. Částečná rekonstrukce proběhla také na aleji ve Vsetíně na Kamencoch, kde celá jedna půlka lipové aleje byla vykácena a následně zde byla vysázena okrasná višěň.

V průběhu samotného mapování nedocházelo k výrazným potížím. Mezi největší komplikace patřilo samotné vyhledání vhodných alejí a stromořadí pomocí programu Google Earth. Další drobná nepříjemnost byla čekání na vhodné počasí pro tvorbu fotodokumentace. Díky tomu, že žádná z mapovaných alejí nespadá pod nějaký status ochrany, bylo jen velmi obtížné dopátrat se jakýchkoliv informací ohledně samotných alejí jako např. rok založení počet původně vysázených stromů atd.

Díky bakalářské práci jsem mohl poznat jeden ze zajímavých a opomíjených prvků naší krajiny. Rozhodně stojí za to aleje chránit a starat se o ně. Podle mne jsou aleje důležité zejména ve městech ale i ve volné zemědělské krajině. Potěšila mne vstřícnost jednání ze strany starostů obcí i místních rodáků. Podařilo se mi dokonce najít i pamětníka pana Dr. Jiríčka, který alej v obci Kelč vysazoval před 35 lety.

7 ZÁVĚR

Výsledkem práce je detailně zmapovaných 8 alejí v ORP Valašské Meziříčí, Vsetín a Rožnov pod Radhoštěm. Aleje jsou jednak v intravilánech měst (4) ale i ve volné krajině. Většina z mapovaných alejí je relativně mladá cca. do 40 let. Mezi nejstarší patří lipová alej ve Vsetíně na Kamencoch, kterou ale z poloviny tvoří nově vysazené okrasné višně. Díky relativně mladému věku alejí je jejich zdravotní stav velmi dobrý. Aleje, které jsou vysázeny ve volné krajině podél cest, tvoří převážně ovocné stromy. Aleje ve městech jsou převážně lipové jasanové či akátové.

Každý čtenář této práce si vytvoří slušnou představu o mapovaných alejích v daném území. Pro lepší dokreslení podoby a charakteristiky jednotlivých alejí jsem na konec práce vložil několik příloh. Jednu z nich tvoří podrobná fotodokumentace jednotlivých alejí, která je doplněna o veškeré zjištěné údaje o alejích uspořádaných do přehledných tabulek. V nich se můžeme dozvědět například kolik je v jednotlivých alejích stromů, jaký je jejich zdravotní stav, kdy byly založeny a mnoho dalších užitečných informací. Další přílohy tvoří podrobnou metodiku výzkumu alejí, původní dokumenty a také CD, kde je celá tato práce v elektronické podobě.

Na závěr bych chtěl dodat, že se nabízí další řada témat k hlubšímu výzkumu do budoucna. Jedním z nich by mohlo být komplexní zmapování veškerých dochovaných alejí v celém Zlínském kraji a později dokonce v celé ČR. Nabízí se také otázky, jak dospět ke kompromisu mezi silničními a ochránci přírody ve prospěch zachování alejí nebo kde a jak zakládat nové aleje, aby se nenapáchalo víc škody jak užitku? Jsem přesvědčen, že mapování a následné získávání informací o jednotlivých alejích je dalším krokem k úspěšnému zachování, obnově a ochraně alejí v české krajině.

Klíčová slova:

- mapování
- aleje
- stromořadí
- zachování alejí a stromořadí
- obnova alejí a stromořadí
- ochrana alejí a stromořadí

8 SUMMARY

The aim of this thesis was to map and characterize individual alleys and lines of trees in the Zlín region, or in the former district of Vsetín.

A lot of attention was paid to the photo documentation which was largely made by me, only minimal number of the photos comes from the Internet.

The thesis is so conceived that every reader will get a good idea of the mapped alleys of the Zlín region. I have also added several attachments to illustrate better the shapes and characteristics of the individual alleys in the given area, which can be found at the end of the thesis.

The first attachment is formed by the photo documentation of the alleys, the second one deals with all available information about the alleys, which are put into well-arranged charts. These charts tell us for example how many trees there are in the individual alleys or how old they are. The lengths of the alleys can be found there, too. The original documents form the next attachments. The last attachment is a CD including this thesis in the PC form.

To sum it up, I would like to point out that there are many other topics for a deeper future research. One of them could be a complex mapping of all preserved alleys of the whole Zlín region or probably of the whole Czech Republic. There are also some questions for possible discussion like how to get to a compromise between the road maintenance staff and conservationists in favor of preservation of alleys or where and how to found new alleys. I am convinced that mapping and getting the information about individual alleys is a next step for a successful preservation, regeneration and protection of alleys in the Czech countryside.

Key words:

- Mapping
- Alleys
- Lines of trees
- Preservation of alleys and lines of trees
- Regeneration of alleys and lines of trees
- Protection of alleys and lines of trees

9 POUŽITÉ ZDROJE

Odborná literatura

- HENDRYCH, J. (2008): *Hodnocení a dokumentace alejí a stromořadí v krajině, metody a přístupy*. VUKOZ, Průhonice, 162 str.
- HENDRYCH, J., LÉTAL, A. – rukopis (2010): *Metodika mapování alejí a stromořadí v Olomouckém kraji*.
- VELIČKA, P. Jak jsme k alejím přišli a jak o ně dnes přicházíme. In ESTERKA, J. *Zachování alejí jako typického prvku naší krajiny : sborník referátů*. Praha : Arnika, 2010. s. 95.
- ŠVÉDOVÁ, D. Aleje kolem silnic a problémy s obnovou. In ESTERKA, J. *Zachování alejí jako typického prvku naší krajiny : sborník referátů*. Praha : Arnika, 2010. s. 95.
- TVARDÍKOVÁ, T. Kácení a výsadby alejí - praxe po novelizaci zákona. In ESTERKA, J. *Zachování alejí jako typického prvku naší krajiny : sborník referátů*. Praha : Arnika, 2010. s. 95.

Internetové zdroje

- Arnika [online]. c2010 [cit. 2011-03-30]. Aleje - dědictví naší krajiny. Dostupné z WWW: <<http://arnika.org/aleje>>.
- Arnika [online]. c2010 [cit. 2011-04-05]. Kolik stromů v alejích bylo pokáceno v krajích?. Dostupné z WWW: <<http://arnika.org/kaceni-podle-kraju>>.
- Klub Unesco Kroměříž [online]. nevedeno [cit. 2011-03-28]. Historické aleje - cesty do historických zahrad. Dostupné z WWW: <http://www.unesco-kromeriz.cz/sbornik_zahrady2006/vyslouzil.html>.
- Dolní Bečva : Informační portál obce [online]. c2007 [cit. 2011-04-20]. Obnova aleje a ozelenění hřiště. Dostupné z WWW: <<http://www.dolnibecva.cz/prehled-zprav/z-obce/obnova-aleje-a-ozeleneni-hriste>>.
- Proweb share [online]. nevedeno, 1.10.2009 [cit. 2011-04-05]. Dolní Bečva. Dostupné z WWW: <<http://www.proweb.webgarden.cz/dolni-becva>>.
- Střední škola : pro sluchově postižené ve Valašském Meziříčí [online]. nevedeno [cit. 2011-04-05]. Historie školy. Dostupné z WWW: <<http://mail.valmez.cz/~stredni/index.php?page=historie-skoly>>.

Ústní a písemná sdělení

- Novosadová – místostarosta Dolní Bečvy
- Mana – starosta Dolní Bečvy
- Křesadlová – Národní památkový ústav Kroměříž
- Mikulík – odbor životního prostředí Vsetín
- Těhan – obecní úřad Zašová
- Jiříček – zakladatel aleje u Kelče
- Pivoňková – rodačka ze Vsetína
- Jiříček – rodák z Němetic

Ostatní zdroje

- Dokumentární film (2007): *Aleje jako součást naší krajiny*. Scénář: Ljuba Václavová, Václav Cílek, Produkce: Jiří Václav Allgero a ČT

PŘÍLOHY

Seznam příloh:

Příloha 1 Metodika mapování

Příloha 2 Fotodokumentace a zjištěná data jednotlivých alejí

- Lipová alej v Dolní Bečvě
- Jasanová alej v zahradě ústavu pro hluchoněmé ve Valašském Meziříčí
- Alej hrušní na Jiráskově ulici ve Vsetíně
- Akátová alej v Zašové
- Lipová alej mezi obcemi Kelč a Kunovice
- Višňová alej ve Vsetíně v ulici na Kamencoch
- Jabloňová alej u Němetic
- Jabloňová alej mezi obcemi Choryně a Lhota

Příloha 3 Původní dokumenty

- Ke vzniku lipové aleje v roce 1976 v Kelči od hřbitova k Juhyni
- Obnova aleje a ozelenění hřiště

Příloha 4 CD s bakalářskou prací ve formátu Pdf.

Příloha 5 Vrstva ArcGIS (shapefile) zákresu alejí

Příloha 1
Metodika mapování

Obecné informace:

1) Kraj

2) ORP

Název ORP (obec s rozšířenou působností). Stačí zjistit na stránkách <http://portal.gov.cz>, nebo zapnout vrstvu ORP.

3) Katastrální území

Stejně jako ORP, nebo <http://nahlizenidokn.cuzk.cz/Mapa.aspx?typ=CR&id=0>, nebo použijte WMS katastrální mapy v ArcGIS.

4) Parcelní číslo

V aplikaci ArcMAP pokud není WMS katastrální mapa (Add data, GIS Servers, Add WMS server a do položky URL zkopírujte: <http://wms.cuzk.cz/wms.asp>. Zobrazí se vymezení parcel s parcelními čísly. Vrstva definiční body, zobrazuje parcelní čísla v lepší čitelnosti než rastrový originál. Pro lepší čitelnost je možné zapnout inverzní verzi. Parcelních čísel bude pravděpodobně velké množství, oddělujte je čárkou.

5) Vlastník parcely

Zjištění vlastníka v aplikaci ČUZK <http://nahlizenidokn.cuzk.cz/>, <http://nahlizenidokn.cuzk.cz/VyberParcelu.aspx> stačí zadávat zjištěná parcelní čísla. Zkratky psát podle níže uvedeného klíče. Nejčastěji se bude jednat o kombinace.

Zkratky vlastníka parcely

a – armáda

n – nezjištěn, neznámý

o – obecní

s – soukromý

st – státní

c- církevní

Kombinace psát s pomlčkou, první písmeno kombinace uvádět podle pořadí abecedy aby se nemusely objevovat stejné kombinace ale jinak psané: a-o; o-a, atd...(soukromý, státní: s-st; armáda, obecní: a-o)

6) Typ komunikace, objektu

Podle leteckého snímku, Základní mapy 1:25 000. Zkratky zadávejte podle kódu s tím, že pokud narazíte na něco nového, doplníte nový kód (dáte mi vědět název). Identifikace typu komunikace někdy nejde přímo rozlišit z leteckého snímku. Upřesnění lze dořešit v terénu.

Klíč používaných kódů pro definici typu komunikace

1 – silnice I. třídy

2 – silnice II. třídy

3 – silnice III. třídy

ch – chodník (zpevněný – asphalt, dlažba)

lz – lesní cesta zpevněná

ln – lesní cesta nezpevněná

m – místní komunikace (asfaltová)

pz – polní cesta (polní cesta zpevněná)

pn – polní cesta nezpevněná (vyjeté koleje traktorem)

pc – parková cesta

p – pěšina (nezpevněná pro pěší, cyklo)

r – rybník

7) Číslo silnice

Lze využít online aplikaci Ředitelství silnic a dálnic ČR: <http://www.dopravniinfo.cz/>

Nebo vrstvu *úseky*. Ve této vrstvě jsou atributové informace o čísle (silnice) a třídě silnic (kod_tr_kom). Přes nástroj identifikace (i) vypíšete atributové informace. Bohužel je silniční síť generalizovaná, ale dá se podle ní přiřadit číslo konkrétní silnice. V normálním mapovém serveru <http://mapy.cz> nenajdete čísla všech silnic.

8) Typ ochrany

Některé aleje již mají statut ochrany. Většinou se jedná o zákon 114/92 sb. nebo místní vyhlášky apod. Zákonem chráněné kategorie jsou VKP (významný krajinný prvek), alej může mít i památné stromy. Některé stromy nebo historické aleje mají statut kulturní památky. Další varianty lze aktualizovat. Některé aleje leží i v plošně vymezených chráněných oblastech (NP, CHKO, NPR, NPP, PR, PP)

Klíč pro definici kódu

VKP – významný krajinný prvek

PS – památný strom

KP – kulturní památka

9) Souřadnice (x, y)

Budou se zadávat dva body (začátek a konec aleje). Souřadnice lze odečíst buď z mapového serveru, nebo v terénu pomocí GPS.

10) Výskyt na mapě

Výskyt na mapě je řešen formou výběru ano/ne. Určuje se pouze existence aleje na mapách. Pro dané potřeby lze využít zdroj: <http://oldmaps.geolab.cz>, <http://archivnimapy.cuzk.cz> a také přímé WMS spojení na vybrané mapy (CENIA, Janitor). Pro zajímavost je uvedena i Mullerova mapa (aleje zde zakresloval sporadicky).

Přehled mapových podkladů

Základní mapa 1:25 000, mapy I., II. a III. vojenského mapování, stabilní katastr (aleje zaznamenány jen někde)

Informace o stromořadí

11) Typ aleje: Zaklenutá / otevřená. Tj. koruny řad stromů nad cestou srostlé, nebo jako např. u topolových alejí (pyramidální topoly, příp. duby) otevřené.

12) Počet řad stromů: U některých zahradních a krajinářských koncepcí je možné vidět i více řad. V některých případech můžeme zahrnout i stromořadí (pouze 1 řada). U stromořadí tedy neexistuje rozpon.

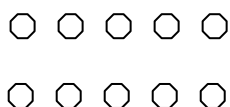
Obr. 1 Zaklenutá alej (Henrych, VUKOZ Průhonice)

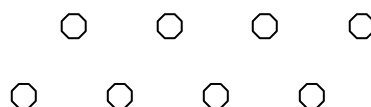
Obr. 2 Otevřená alej nezaklenutá (Henrych, VUKOZ Průhonice)

13) Způsob výsadby (stromů v řadách): protilehlá / střídavá (*Quincunx*)

Uvedený parametr vychází ze způsobu výsadby a pozici stromů v aleji (viz. Demonstrační obrázek).

Výsadba protilehlá / pravidelná

Výsadba střídavá / *Quincunx*

14) Délka stromořadí

Délka stromořadí je parametr, který se dá určit z mapy (leteckého snímku). V případě ideálních podmínek lze ověřit v terénu pomocí laserového dálkoměru, který budete mít u sebe pro měření výšky stromů

15) Počet stromů

Počet stromů se dá také určit z leteckého snímku, ale v některých případech (zápoj), alej v lese nemusí být počet stromů identifikovatelný a bude se muset spočítat v terénu. Problémem může být i aktuálnost pořízení leteckých snímků. Také vydělením délky aleje sponem $\times 2$ zjistíme počet stromů, který by měl v aleji ideálně být.

16) Rok výsadby: (přibližné určení, kroniky apod. nebo neurčen)

Uvedený parametr v daném případě zkusíme určit z dostupných zdrojů. V případě, že nelze určit relativní stáří a je stáří vyžadováno, můžeme využít dendrochronologické metody, to ale v daném případě nebude nutné. Stačí určení realitního stáří podle pramenů, které jsou k dispozici. V případě, že ani tento údaj se nepodařilo zjistit, uvedeme do zápisu „neurčen“.

17) Skupina dřeviny: listnaté, jehličnaté, smíšené, ovocné, kombinace – ovocné listnaté, pyramidální stromy (duby a topoly).

Většina alejí byla vysazována s důrazem na harmonizaci a vytvoření jednotného tvaru. Výjimečně se jednalo o kombinace, ale mohou se vyskytnout (dosadba apod.). Určení druhu nebo skupiny dřevin z leteckého snímku je obtížné. Uvedená položka bude specifikována až po terénním šetření

18) Převládající dřevina (více než 50%): druhové zařazení – podle klíče

Pro vazbu na následnou péči a spolupráci s odbornými institucemi je nutné používat *latinské názvy* a kompletní určení druhu. V případě že si nejste jistí, je nutné odebrat vzorky listů,

větve s pupeny nebo kůry, květenství, nebo pořídit detailní fotodokumentaci (listu, květu, plodu, koncových větví s pupeny, kůry, habitu stromu) pro určení druhu v laboratoři.

19) Průměrná výška aleje

Údaj, který lze řešit v terénu bez nutnosti měřit všechny stromy (porovnáme přímo nejnižší a nejvyšší, nebo převažující výšku). Nepočítáme dosadby jedinců (dosazený jeden nebo více stromů). V případě že byla řešena nová celá alej tak nový údaj. Spíše hodnotím původní formu tj. zachovalé stromy.

20) Minimální výška aleje

Údaj, který se bude zjišťovat v terénu. Lze použít kartografický postup pomocí měřítka nebo využít technických prostředků (laserový dálkoměr s výškoměrem).

21) Maximální výška aleje

Postup viz. bod 19.

22) Spon (s)

Sponem je vzdálenost jednotlivých stromů od sebe. Může se také jednat o plochu, kterou zabírá jednotlivý strom (koruna). Spony vyjadřují hustotu a způsob uspořádání výsadby. V daném případě řešíme orientačně střed kmene. Aleje v krajině nejsou většinou zachovalé ze 100%. Bereme pro měření nejpravidelnější část (dva stromy). Zvolím si tedy vzorek, který reprezentuje zachovalou část a tedy i alej jak byla původně koncipována.

Obr. 3 Ukázka sponu a rozponu v aleji (Google Earth upraveno Jan Česnek)

Rozpon (rozteč) (r)

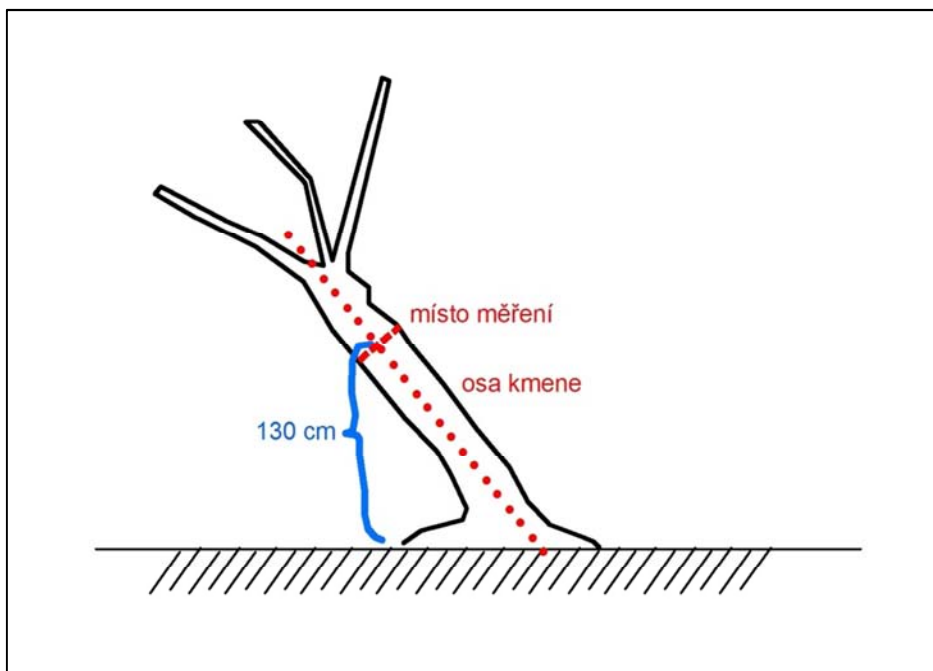
Rozpon v daném případě vyjadřuje vzdálenost řad stromů od sebe (viz. obrázek)

23) Průměr v prsní výšce nejsilnějšího stromu

Dendrometrický parametr který se zjišťuje změřením průměru kmene ve výšce 130 cm. Profesionální taxátoři v lese používají průměrku. V našem případě budeme měřit obvod kmene s tím, že průměr, lze odvodit z rovnice $o = 2 \cdot \pi \cdot r$

Obr. 4 Průměrka (Henrych, VUKOZ Průhonice)

Obr. 5 Průběh měření v případě nakloněného stromu (Henrych, VUKOZ Průhonice)

24) Průměrná vzdálenost od krajnice

Údaj, který lze odvodit v terénu. Ukazuje na vzdálenost řad aleje od okraje komunikace. Může se lišit u obou řad. Pokud tomu tak je, skutečnost uveďte do poznámky.

25) Min. vzdálenost od krajnice

Viz. 25

26) Max. vzdálenost od krajnice

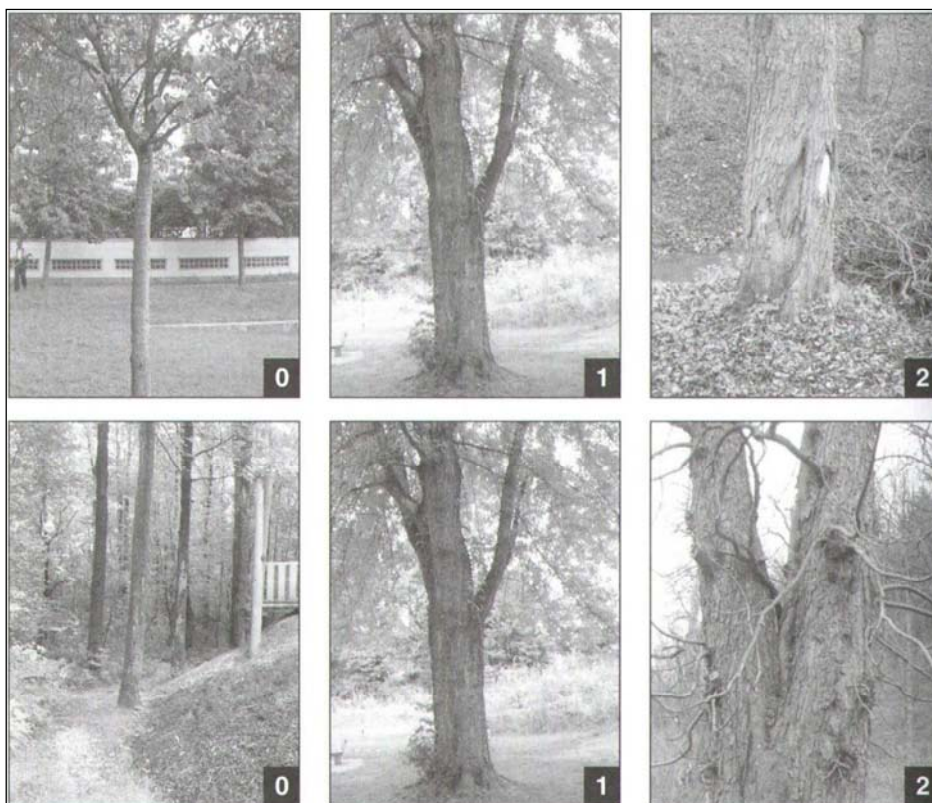
Viz. 25

27) Zdravotní stav

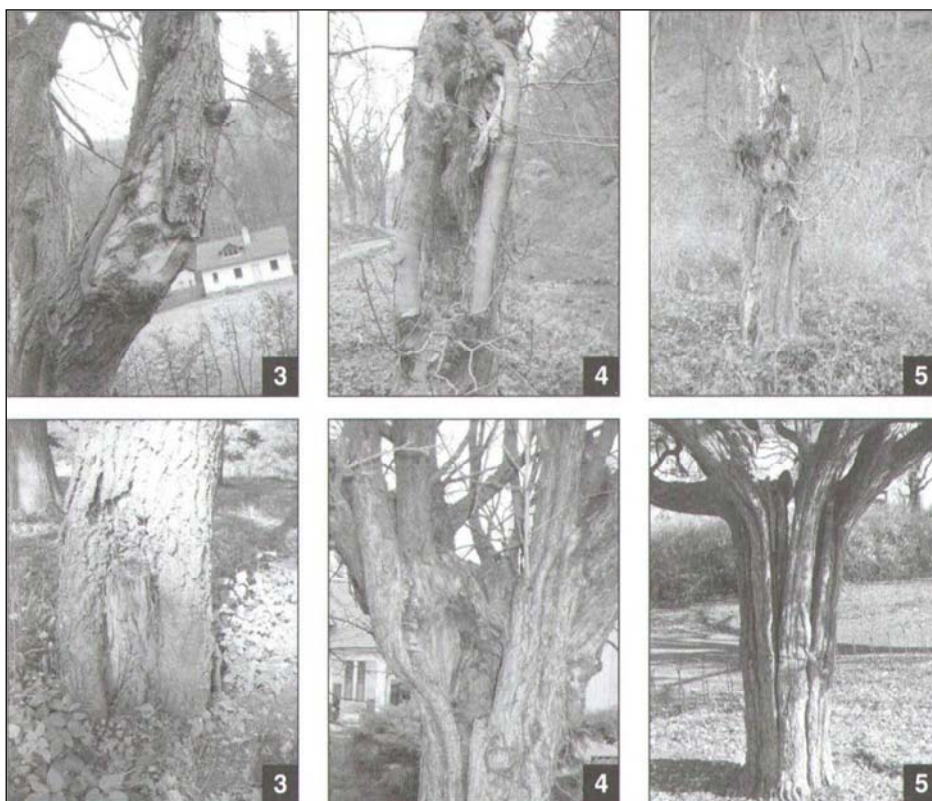
Zdravotní stav stromů bude určován na základě platné metodiky pro klasifikaci zdravotního stavu stromů. Spíše se bude o charakteristiku obecnou za celou alej s tím že budou poznámky o stavu vybraných stromů (např. stromy v aleji ve většině případů mají výborný stav – 0, dva stromy spadají do kategorie 5).

Stupnice hodnocení:

- 0 - výborný
- 1 - dobrý (defekty malého rozsahu)
- 2 - zhoršený (narušení zásadnějšího charakteru)
- 3 - výrazně zhoršený (velké množství defektů)
- 4 - silně nerušený
- 5 - havarijný (akutní riziko rozpadu)

Obr. 6 Ukázka zdravotního stavu stromů, stupně 0-2
(Henrych, VUKOZ Průhonice)

Obr. 7 Ukázka zdravotního stavu stromů, stupně 3-5
(Henrych, VUKOZ Průhonice)

28) Průběh aleje či stromořadí v terénu (rovina, svah, sedlo, hřbetnice, údolnice)

Tento údaj je patrný pouze v terénu a ukazuje na polohu aleje ve vztahu k reliéfu (viz. obrázek). V případě že nelze jednoznačně zařadit (alej je dlouhá a zasahuje do více kategorií), určíme převažující stav

Obr. 8 Dominantní alej na hřbetnici (Henrych, VUKOZ Průhonice)

Obr. 9 Alej ve svahu dotvářející ráz krajiny (Henrych, VUKOZ Průhonice)

29) Účin v krajině; význam aleje pro krajinný charakter určující, dotvářející, nebo nevýrazný.

Parametr, který zohledňuje význam aleje ve vztahu k utváření krajinného rázu. V případě že se jedná o krajinu intenzivně zemědělsky využívanou, kde alej představuje jediný vegetační fragment, má dominantní, tedy určující význam. Když se jedná o dotváření krajiny například propojení lesních komplexů mezi sebou nebo alej v zámecké zahradě, parku, oboře lze účín klasifikovat jako dotvářející.

Obr. 10 Jediná dominantní, určující alej v otevřeném prostoru
(Henrych, VUKOZ Průhonice)

Obr. 11 Alej dotvářející ráz krajiny v systému cest a mezí
(Henrych, VUKOZ Průhonice)

30) Fotodokumentace

Během terénního šetření bude pořizovaná dokumentace, která je nedílnou a nezbytnou součástí informačních materiálů o aleji. Pro potřeby shromažďování informací v elektronické podobě bude z fotodokumentace připraven 1 dokument (soubor ve formátu html, nebo jiném *.rtf, *.doc), kde budou zobrazeny všechny pořizované fotografie nebo dobové snímky. Díky omezení velikosti se bude jednat o zmenšeniny originálních fotografií, které budou archivovány v původní velikosti (důležitost zachování EXIF metadat)

31) Popis: Charakteristika, popisné informace získané při terénním mapování nebo z literárních zdrojů – kroniky, obecní tisk, atd.)

Slovní popis doprovodných informací zjištěných o aleji terénní šetřením, kontaktem s historiky nebo zjištěným z literatury. Text se bude týkat spíše záznamu vzniku a vývoje aleje včetně zhodnocení současného stavu

32) Poznámky: Doplnkové informace týkající se problémů nebo specifik, které nebyly součástí předchozí charakteristiky

Uvedený bod se týká zejména popisu problémů, které jsou patrné z terénního šetření, doplnění informací o kontaktních osobách nebo jiných informací, které se dotýkají aleje (budoucí stavba silnice apod.). Pro další udržování databáze alejí, ověření údajů nebo pro potřeby budoucí spolupráce (dosadba, management ochrany) je nutné vybrat kontakt na osobu, která má nejvíce informací, nebo je kompetentní v poskytování informací. Kromě jména je důležité uvést kontaktní údaje a adresu pro případnou budoucí spolupráci.

(poskytovatel informací – kronikář, starosta, vlastník)

Fotodokumentace: Je nutno zachytit začátek aleje, konec aleje (brány), průhled, reprezentativní interiér aleje 1 a 2 strana, boční a diagonální pohledy, pokud budou podmínky i panoramata se zachycením celé aleje a jejího průběhu v terénu (nejlépe z vyvýšeného místa v okolí). Dokumentace zdravotní stav – vybraní reprezentativní jedinci, dokumentace výšková (osoba, nebo měřítko) – podle něj se dá odvodit výška stromů i mimo terén. Snímkování každé aleje by bylo dobré ve všech ročních obdobích.

Obr. 12 Východní a západní brána (vstupy) lipové aleje, reprezentativní průhled a interiér (Henrych, VUKOZ Průhonice)

Příloha 2
Fotodokumentace a zjištěná data jednotlivých alejí

Lipová alej v Dolní Bečvě

Obr. 1 Průhled alejí v Dolní Bečvě (foto Jan Česnek 12. 3. 2011)

Obr. 2 Kácení aleje v Dolní Bečvě (<http://www.dolnibecva.cz>)

Tab. 1 Základní informace o aleji v Dolní Bečvě

Název:	Alej v Dolní Bečvě
Kraj:	Zlínský
ORP:	Rožnov pod Radhoštěm
Katastrální území:	Dolní Bečva
Parcelní číslo:	2690/1
Vlastník parcely:	
Typ komunikace:	ch
Číslo silnice:	-
Typ ochrany:	CHKO Beskydy
Souřadnice (x, y)	49°27'21.00'' N; 18°11'30.00'' E 49°27'28.12'' N; 18°11'42.55'' E
Výskyt na mapě 1:25 000	ne
I. vojenské mapování	Ne
II. vojenské mapování	Ne
III. vojenské mapování	ano
Typ aleje:	zaklenutá
Způsob výsadby:	Výsadba střídavá
Délka stromořadí:	330 m
Počet stromů:	80
Rok výsadby:	neurčen
skupina dřevin:	Listnaté
Převládající dřevina (více jak 50 %):	Lípa
Průměrná výška aleje:	20 m
Minimální výška aleje:	15 m
Maximální výška aleje:	25 m
Spon:	8 m
Rozpon:	8 m
Průměr v prsní výšce nejsilnějšího stromu:	185 cm
Průměrná vzdálenost od krajnice:	80 cm
Minimální vzdálenost od krajnice:	30 cm
Maximální vzdálenost od krajnice:	250 cm
Zdravotní stav:	3
Kontaktní osoba:	Ing. Novosadová <obec@dolnibecva.cz>

Jasanová alej v zahradě ústavu pro hluchoněmé ve Valašském Meziříčí

Obr. 3 Průhled jasanovou alejí ve Valašském Meziříčí (foto Jan Česnek 12. 3. 2011)

Obr. 4 Pohled shora na alej jasanů v zahradě školy pro hluchoněmé (foto Jan Česnek 12. 3. 2011)

Tab. 2 Základní informace o aleji v zahradě ústavu hluchoněmých

Název:	Alej v zahradě ústavu hluchoněmých
Kraj:	Zlínský
ORP:	Valašské Meziříčí
Katastrální území:	Valašské Meziříčí - město
Parcelní číslo:	1320/1
Vlastník parcely:	st
Typ komunikace:	ch
Číslo silnice:	-
Typ ochrany:	kp
Souřadnice (x, y)	49°28'03.83'' N; 17°58'25.70'' E 49°28'00.53'' N; 17°58'29.44'' E
Výskyt na mapě 1:25 000	ne
I. vojenské mapování	Ne
II. vojenské mapování	ne
III. vojenské mapování	ne
Typ aleje:	Otevřená
Způsob výsadby:	Výsadba střídavá
Délka stromořadí:	120 m
Počet stromů:	32
Rok výsadby:	neurčen
skupina dřevin:	Listnaté
Převládající dřevina (více jak 50 %):	jasan ztepilý (<i>Fraxinus excelsior</i>)
Průměrná výška aleje:	5 m
Minimální výška aleje:	4 m
Maximální výška aleje:	7 m
Spon:	7 m
Rozpon:	4 m
Průměr v prsní výšce nejsilnějšího stromu:	45 cm
Průměrná vzdálenost od krajnice:	25 cm
Minimální vzdálenost od krajnice:	20 cm
Maximální vzdálenost od krajnice:	30 cm
Zdravotní stav:	0
Kontaktní osoba:	Lenka Křesadlová <kresadlova@kromeriz.npu.cz>

Alej hrušní na Jiráskově ulici ve Vsetíně

Obr. 5 Alej na Jiráskově ulici v jarním období (foto Jan Česnek 26. 4. 2011)

Obr. 6 Alej na Jiráskově ulici v zimním období (foto Jan Česnek 13. 3. 2011)

Tab. 3 Základní informace o aleji na Jiráskově ulici ve Vsetíně

Název:	Alej na Jiráskově ulici ve Vsetíně
Kraj:	Zlínský
ORP:	Vsetín
Katastrální území:	Vsetín
Parcelní číslo:	2515, 2513,
Vlastník parcely:	o
Typ komunikace:	ch
Číslo silnice:	-
Typ ochrany:	Není chráněna
Souřadnice (x, y)	49°20'27.16'' N; 17°59'28.53'' E 49°20'26.83'' N; 17°59'31.32'' E
Výskyt na mapě 1:25 000	ne
I. vojenské mapování	ne
II. vojenské mapování	ne
III. vojenské mapování	ne
Typ aleje:	otevřená
Způsob výsadby:	střídavá
Délka stromořadí:	50 m
Počet stromů:	17
Rok výsadby:	2003
skupina dřevin:	listnaté
Převládající dřevina (více jak 50 %):	Hrušeň obecná (<i>Pyrus communis</i>)
Průměrná výška aleje:	5 m
Minimální výška aleje:	4 m
Maximální výška aleje:	7 m
Spon:	5 m
Rozpon:	4,5 m
Průměr v prsní výšce nejsilnějšího stromu:	40
Průměrná vzdálenost od krajnice:	85 cm
Minimální vzdálenost od krajnice:	70 cm
Maximální vzdálenost od krajnice:	100 cm
Zdravotní stav:	0 - 1
Kontaktní osoba:	Ing. Petr Mikulík petr.mikulik@mestovsetin.cz

Akátová alej v Zašové

Obr. 7 Boční pohled na alej v Zašové (foto Jan Česnek 12. 3. 2011)

Obr. 8 Pohled na alej v Zašové směrem od brány hřbitova (foto Jan Česnek 12. 3. 2011)

Tab. 4 Základní informace o aleji u hřbitova v Zašové

Název:	Alej u hřbitova v Zašové
Kraj:	Zlínský
ORP:	Valašské Meziříčí
Katastrální území:	Zašová
Parcelní číslo:	1412/5
Vlastník parcely:	o
Typ komunikace:	ch
Číslo silnice:	-
Typ ochrany:	Není chráněna
Souřadnice (x, y)	49°28'41.40'' N; 18°02'23.28'' E 49°28'39.13'' N; 18°02'31.20'' E
Výskyt na mapě 1:25 000	ne
I. vojenské mapování	Ne
II. vojenské mapování	Ne
III. vojenské mapování	Ne
Typ aleje:	otevřená
Způsob výsadby:	střídavá
Délka stromořadí:	170 m
Počet stromů:	65
Rok výsadby:	1997-1998
skupina dřevin:	listnaté
Převládající dřevina (více jak 50 %):	Trnovník akát (<i>Robinia pseudacacia</i>)
Průměrná výška aleje:	4 m
Minimální výška aleje:	2,5 m
Maximální výška aleje:	4,5 m
Spon:	4 m
Rozpon:	3,5 m
Průměr v prsní výšce nejsilnějšího stromu:	38 cm
Průměrná vzdálenost od krajnice:	25 cm
Minimální vzdálenost od krajnice:	30 cm
Maximální vzdálenost od krajnice:	20 cm
Zdravotní stav:	0
Kontaktní osoba:	OÚ Zašová - Těhan <tehan@zasova.cz>

Lipová alej mezi obcemi Kelč a Kunovice

Obr. 9 Boční pohled na spodní část aleje u Kelče (foto Jan Česnek 11. 3. 2011)

Obr. 10 Boční pohled na horní část aleje u Kelče (foto Jan Česnek 24. 4. 2011)

Tab. 5 Základní informace o aleji mezi Kelčí a Kunovicemi

Název:	Alej mezi Kelčí a Kunovicemi
Kraj:	Zlínský
ORP:	Valašské Meziříčí
Katastrální území:	Kelč-Staré město
Parcelní číslo:	1321/1, 1321/3, 1321/4
Vlastník parcely:	St, o, st
Typ komunikace:	silnice II. třídy
Číslo silnice:	439
Typ ochrany:	Není chráněna
Souřadnice (x, y)	49°28'01.06'' N; 17°49'10.20'' E 49°28'20.12'' N; 17°49'05.32'' E
Výskyt na mapě 1:25 000	ne
I. vojenské mapování	ne
II. vojenské mapování	ne
III. vojenské mapování	ne
Typ aleje:	otevřená
Způsob výsadby:	střídavá
Délka stromořadí:	600 m
Počet stromů:	116
Rok výsadby:	1976
skupina dřevin:	listnaté
Převládající dřevina (více jak 50 %):	Lípa srdčitá
Průměrná výška aleje:	12 m
Minimální výška aleje:	8 m
Maximální výška aleje:	15 m
Spon:	10 m
Rozpon:	19 m
Průměr v prsní výšce nejsilnějšího stromu:	1,51 m
Průměrná vzdálenost od krajnice:	3 m
Minimální vzdálenost od krajnice:	2,5 m
Maximální vzdálenost od krajnice:	3,5 m
Zdravotní stav:	1- 2
Kontaktní osoba:	JUDr. Vít Jiříček, Jirickovizilol@seznam.cz

Třešňová alej ve Vsetíně v ulici na Kamencoch

Obr. 11 Průhled alejí v ulici na Kamencoch ve Vsetíně (foto Jan Česnek 13. 3. 2011)

Obr. 12 Alej v ulici na Kamencoch v jarním období (foto Jan Česnek 26. 4. 2011)

Tab. 6 Získané informace o aleji v ulici na Kamencoch ve Vsetíně

Název:	Alej ve Vsetíně v části Kolonka
Kraj:	Zlínský
ORP:	Vsetín
Katastrální území:	Vsetín
Parcelní číslo:	3008, 2905
Vlastník parcely:	o
Typ komunikace:	m
Číslo silnice:	-
Typ ochrany:	Není chráněna
Souřadnice (x, y)	49°30'08.65'' N; 17°49'55.19'' E 49°30'09.17'' N; 17°50'23.07'' E
Výskyt na mapě 1:25 000	ne
I. vojenské mapování	Ne
II. vojenské mapování	Ne
III. vojenské mapování	ne
Typ aleje:	otevřená
Způsob výsadby:	střídavá
Délka stromořadí:	170 m
Počet stromů:	32
Rok výsadby:	neurčeno
skupina dřevin:	listnaté
Převládající dřevina (více jak 50 %):	višeň pilovitá (sakura)
Průměrná výška aleje:	6 m
Minimální výška aleje:	4 m
Maximální výška aleje:	7 m
Spon:	8 m
Rozpon:	10
Průměr v prsní výšce nejsilnějšího stromu:	0,95 m
Průměrná vzdálenost od krajnice:	1 m
Minimální vzdálenost od krajnice:	0,8 m
Maximální vzdálenost od krajnice:	1,1 m
Zdravotní stav:	0
Kontaktní osoba:	Marie Pivoňková

Jabloňová alej u Němetic

Obr. 13 Provádění údržby na aleji u Němetic (foto Jan Česnek 11. 3. 2011)

Obr. 14 Boční pohled na alej u Němetic (foto Jan Česnek 24. 4. 2011)

Tab. 7 Získané informace o aleji mezi Kladeruby a Němeticemi

Název:	Alej mezi Kladeruby a Němeticemi
Kraj:	Zlínský
ORP:	Valašské Meziříčí
Katastrální území:	Komárovice
Parcelní číslo:	908/1
Vlastník parcely:	st
Typ komunikace:	silnice III. třídy
Číslo silnice:	43914
Typ ochrany:	Není chráněna
Souřadnice (x, y)	49°29'23.71'' N; 17°51'14.48'' E 49°29'59.02'' N; 17°50'48.84'' E
Výskyt na mapě 1:25 000	ne
I. vojenské mapování	ne
II. vojenské mapování	Ne
III. vojenské mapování	ne
Typ aleje:	otevřená
Způsob výsadby:	střídavá
Délka stromořadí:	1 220 m
Počet stromů:	179
Rok výsadby:	neurčeno
skupina dřevin:	listnaté
Převládající dřevina (více jak 50 %):	
Průměrná výška aleje:	5 m
Minimální výška aleje:	3 m
Maximální výška aleje:	6 m
Spon:	13 m
Rozpon:	16
Průměr v prsní výšce nejsilnějšího stromu:	0,91 m
Průměrná vzdálenost od krajnice:	3,5 m
Minimální vzdálenost od krajnice:	3 m
Maximální vzdálenost od krajnice:	4 m
Zdravotní stav:	1 - 2
Kontaktní osoba:	Ing. Jiříček

Jabloňová alej mezi obcemi Choryně a Lhota

Obr. 15 Průhled jabloňovou alejí poblíž Choryně (foto Jan Česnek 12. 3. 2011)

Obr. 16 Boční pohled na alej poblíž Choryně (foto Jan Česnek 24. 4. 2011)

Tab. 8 Získané informace o aleji mezi Lhotou a Choryní

Název:	Alej mezi Lhotou a Choryní
Kraj:	Zlínský
ORP:	Valašské Meziříčí
Katastrální území:	Choryně
Parcelní číslo:	590/6
Vlastník parcely:	st
Typ komunikace:	silnice III. třídy
Číslo silnice:	43916
Typ ochrany:	Není chráněna
Souřadnice (x, y)	49°29'40.59'' N; 17°54'16.24'' E 49°29'11.78'' N; 17°54'35.63'' E
Výskyt na mapě 1:25 000	ne
I. vojenské mapování	ne
II. vojenské mapování	ne
III. vojenské mapování	ne
Typ aleje:	otevřená
Způsob výsadby:	střídavá
Délka stromořadí:	980 m
Počet stromů:	137
Rok výsadby:	neurčeno
skupina dřevin:	listnaté
Převládající dřevina (více jak 50 %):	Jabloň
Průměrná výška aleje:	6 m
Minimální výška aleje:	4,5 m
Maximální výška aleje:	8 m
Spon:	13 m
Rozpon:	16
Průměr v prsní výšce nejsilnějšího stromu:	1,19 m
Průměrná vzdálenost od krajnice:	3 m
Minimální vzdálenost od krajnice:	2 m
Maximální vzdálenost od krajnice:	4 m
Zdravotní stav:	3
Kontaktní osoba:	Hedvičáková <podatelna@obec-choryne.cz>

Příloha 3
Původní dokumenty

Ke vzniku lipové aleje v roce 1976 v Kelči od hřbitova k Juhyni (JUDr. Vít Jiříček)

Psal se rok 1976. Rodačka z Kelče paní Vlasta Orlová, rozená Kopečná ve spolupráci s dalšími vrstevníky pány Otou Hýžou a Jozou Orlem pozvala do Kelče na první zářijovou sobotu roku 1976 spolužáky a většinou rodáky z Kelče ročníku 1926. Bylo to kulaté padesátileté výročí narození. Byl jsem mezi účastníky. Začínalo se bohoslužbou v kostele svatých Petra a Pavla a kladením kyticek u hrobu zemřelých učitelů a spolužáků na místním hřbitově u svaté Anny. Následovala společenská část s fotografováním u městské radnice a posezení v restauraci u Pajglů. Bylo to milé a srdečné. Musel jsem však po obědě odjet na podobné setkání nás maturantů z gymnázia ročníku 1945 do Valašského Meziříčí. Cestou jsem přemýšlel o tom jak zanechat v Kelči trvalou památku na rodáky roku 1926. A tehdy mne při jízdě překrásnou přírodou napadlo vysadit lipovou alej.

Sehnat potřebné stromky nebyl problém. Byla doba, kdy všechno náleželo všem. Lípy vzrostlé z náletu na kraji lesa jsem nakopal koncem října v blízkosti svého stanoviště včel pod kopcem Kozinec u Chvalčova. Bylo jich přes sto kusů. Byl trochu problém umístit je všechny do polského Fiatu a převést do Kelče. Podařilo se. V Kelči jsem přibral svého bratra Jendu a šlo se na věc. Zaparkovali jsme u hřbitova a dali se do práce. Já jsem odkrokovával potřebnou vzdálenost a na místě vykopal rýčem potřebný důlek a Jenda sadil. Sázeli jsme za příkopem a dále od silnice, aby po vzrůstu neohrožovali lípy provoz na silnici. Nejdříve pravou stranu směrem k Juhyni a pak levou. Naše úvaha byla pokračovat v sázení později směrem k Březí. K tomu již nedošlo.

Zůstalo nám ještě několik stromků a tak jsme – myslím asi dvě lípy – vysadili u naleziště Kelečského pokladu mincí českých Boleslavů, mincí německých, francouzských, anglických, italských, byzantských ba i arabských na nedalekém Strážném. Nejmladší mince pocházejí z doby před rokem 1000, takže uložení Kelečského pokladu lze určit krátce před rok 1010 / Viz: Numismatický časopis č. 15, ročník 1939, strana 10, vydaný 1940.

Lípy vysazené pod hřbitovem jednou částečně ořezal náš přítel Ing. Bedřich Kunovský. O lípách na Strážném nemám zprávu, ale příležitostně se tam podívám. Lípy tedy rostly volně bez dalších zásahů člověka. Bylo mi jich líto... Svá předsevzetí zlepšit jejich stav jsem stále odkládal. Až koncem minulého roku 2010 jsem požádal pana starostu Ing. Davida o pomoc. A byla velmi užitečná. Zjistilo se, že lípy rostou na cizích pozemcích. Požádali jsme proto vlastníky pozemků o souhlas s ořezáním lip a dosazením chybějících lip. Všichni souhlasili. Dík patří zemědělskému družstvu Kelečsko, Ředitelství silnic Zlínského kraje a Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových Praha, odloučené pracoviště Vsetín. A nyní také pracovníkům městského úřadu v Kelči, vedeným panem Michálíkem, kteří se dali

do ořezání lip a provedou i dosazení chybějících. Nepochybuji, že po mnoho let tak bude u Kelče pozoruhodná alej.

Olomouc 12. dubna 2011

Obnova aleje a ozelenění hřiště

Obnova dolnobechvanské zeleně Po sněhové kalamitě 15. 10. 2009, podobně jako ve velké části Beskyd došlo v Dolní Bečvě k rozsáhlému poškození lip v aleji kolem kostela směrem ke hřbitovu a také stromořadí topolů ve sportovním areálu u Bečvy. Zastupitelstvo obce rozhodlo o pokácení lip a topolů a o výsadbě nových stromů po bouřlivé diskuzi dne 2. 11. 2009. Stoleté lípy byly v minulosti nenávratně poškozeny hlubokým ořezem na kostru, tzv. hlavovým řezem „na babku“, velké rány se většinou již nezhojily, postupně zahnívaly, vytvářely dutiny kmene, nová koruna narostla nestabilní vidlicového typu s reálnou hrozbou pádu větví i stromů. Stromy bezprostředně ohrožovaly občany v dopravně frekventované aleji. Zhoršující se zdravotní stav lipové aleje potvrdily dendrologické posudky z března 1997, z července 2006 a května 2009. Sněhová kalamita z října 2009 pak již zasadila jen poslední ránu zdravotnímu stavu stromů a urychlila rozhodnutí zastupitelstva provést radikální obnovu bečvanské zeleně v aleji a ve sportovním areálu, zvláště po petici občanů bydlících v blízkosti lip z července 2009 požadujících zajištění jejich bezpečnosti. V roce 1972 a 2005 byla lípová alej neúspěšně navrhována na vyhlášení za památnou. Vypracováním projektové dokumentace byl pověřen Ing. Jiří Kovařík z Rožnova pod Radhoštěm v listopadu 2009. Obec podala žádost o podporu nové výsadby z Operačního programu Životní prostředí v lednu 2010 a poté opakovaně v červnu 2010 z prioritní osy 6, oblast Podpora regenerace urbanizované krajiny. Oznamení o akceptování žádosti o podporu ze SFŽP ČR v rámci OPŽP jsme obdrželi v září 2010. V únoru-březnu 2011 proběhl výběr dodavatele veřejné zakázky „Obnova aleje a ozelenění hřiště“. Rada obce vybrala z nabídek jako nejvýhodnější nabídku firmy Vojkůvka, s.r.o., Dolní Bečva 336 v celkové hodnotě 936 650,80 Kč. Zahájení akce kácením lip v aleji u kostela bude započato v 31. týdnu, ukončení výsadby dřevin je plánováno do 31. 5. 2011. V rámci akce bude vysázeno 59 lip druhu RANCHO, výška lip při výsadbě je plánována 4-4,5 m, cílová výška vyšlechtěných lip se předpokládá 6 – 10 m na rozdíl od původních lip dosahujících velikosti až 30 m, 1 lípa u pomníčku Hynka Tošenovského jako památná zůstane zachována, zbývajících 74 lip bude pokáceno, ve sportovním areálu se provede výsadba 33 ks sloupovitých habrů druhu FASTIGIATA, výška habrů při výsadbě je rovněž plánována 4 - 4,5 m, 75 ks topolů bylo již v roce 2009 pokáceno. Součástí zakázky je likvidace pařezů a založení trávníků v dotčené trase. Akce je spolufinancována z fondu EU – ERDF ze 70%, z rozpočtu ČR – SFŽP z 5% a z rozpočtu obce z 25%. Ve finančním vyjádření ze všech uznatelných nákladů akce v rozsahu 1060633,- Kč činí dotace z Evropského fondu pro regionální rozvoj 742443,- Kč a ze Státního fondu

životního prostředí 53032,- Kč, obec doplatí zbývajících 265158,- Kč. Aby pokácené lípy zůstaly součástí života občanů i návštěvníků obce a žily s námi dále, rozhodlo zastupitelstvo obce v březnu 2011 na návrh starosty o jejich nové podobě a tváři. Bude-li vybráno 12 vhodných kmenů lip, rozhodne zastupitelstvo později o zhotovení druhu uměleckých děl z původních stromů a o jejich umístění v pěší zóně obnovené lípové aleje na památku. Mnozí občané nesouhlasí s pokácením lip, ale snad je za několik let přesvědčí nové stromořadí lip, javorů, habrů, okrasných třešní nebo jeřábů.

Pavel Mana, starosta obce